

హరిశ్చంద్ర

సత్యము, దానశీలత గుఱించి విశదీకరింపబడి వెలువడిన కథలన్నింటిలోనూ రాజా హరిశ్చంద్ర కథ ప్రసిద్ధికెక్కినంతగా మరే కథ ప్రసిద్ధి చెందలేదు.

అతని దురదృష్టమునకు మన హృదయము జాలితో బాధపడి క్రుంగిపోతుంది. ఇప్పుడు మనము అనుసరించలేకపోయినా అంతటి గొప్ప రాజు సత్యము కోసమై అన్ని కష్టములను దృఢ విశ్వాసము, నమ్మకము, భక్తితో ధైర్యముగా ఎదుర్కొన్నందుకు అతనిని అభినందించవలసి యుంటుంది.

కథను సూచించి, రచనను ఆమోదించినది

స్వామి చిన్నయానంద

సంపాదకుడు : డి. కుమార్

లేఖకులు : జగ్జీత్ ఉప్పల్

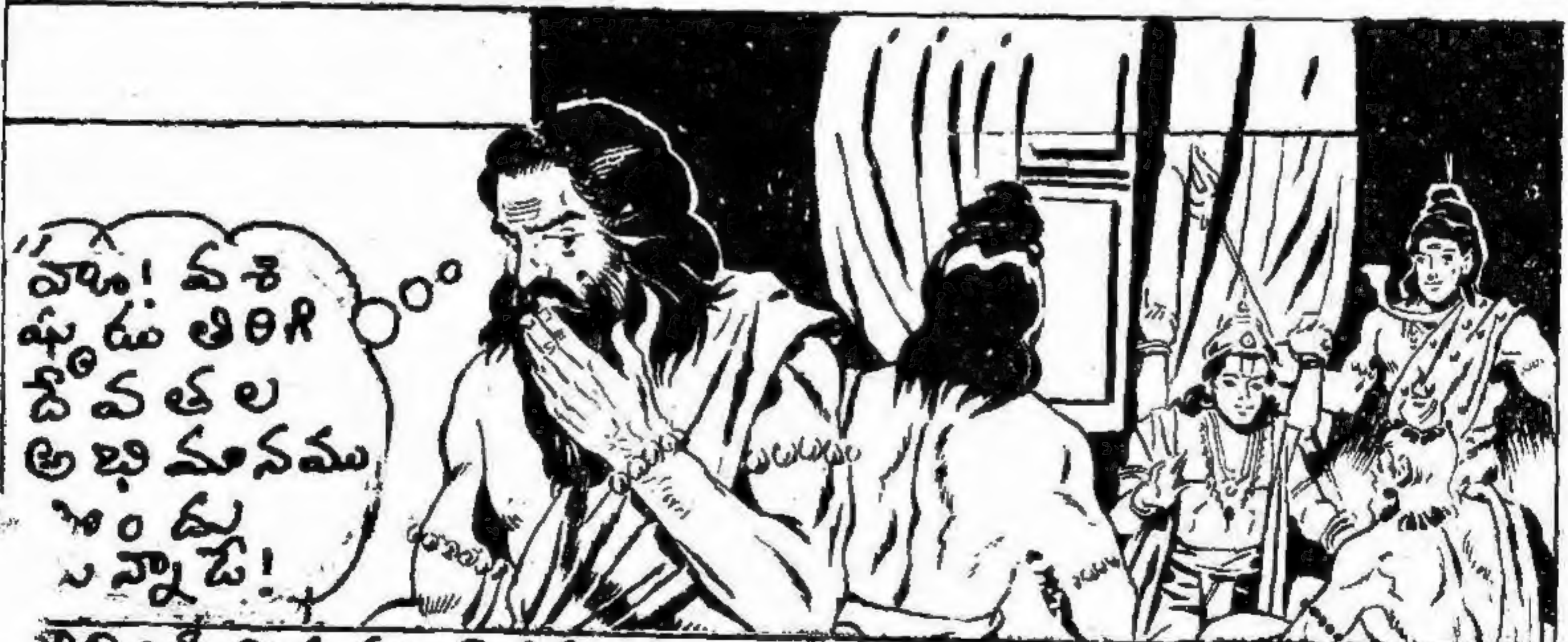
చిత్రకారులు : పి.జి. బందోద్కర్

అనువాదం : తిప్పరాజు రమేష్ బాబు

తిరుమల తిరుపతి నేవస్థానములు, తిరుపతి (ఆం. ప్ర.) వారికై, గీతా కుమార్, ఆర్గన్ సెంట్రల్ ఎంటర్ప్రైసెస్, 16, గోల్ఫ్ లింక్స్, న్యూ ఢిల్లీ-110 003, వారిచే ప్రచురింపబడి, జె. ప్రింట్ ప్యాక్ (ప్రై) లిమిటెడ్, 8/39, కీర్తి నగర్, ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా, న్యూ ఢిల్లీ-110 015 నందు ముద్రింపబడినది.

హరిశ్చంద్ర

ఒకప్పుడు భూమందుల ముసె సున్నానాప్రదండి తు
లందురు దేవతలలో త్రిమూర్తులైన బ్రహ్మ, విష్ణు, మహా
శ్వరులను దర్శించిరి. వారిలో ఋషులు విశ్వామిత్రుడు,
శిష్యులు ముఖ్యులు.

హా! వశ
శిష్యుడు తిరిగి
దేవతల
అభిమనము
శంకు
సన్నాద!

వారిలో త్రిమూర్తులకు స్వాభావములకు విశ్వామిత్రుడు శాత
స్వాభావము, సమయస్థురి అలాచలకు వశిష్టుడు పేరు
గొంచరి. అందుచే విశ్వామిత్రుడు ఎల్లప్పుడు వశిష్టుని
చూచి అసూయ పడెడివాడు.

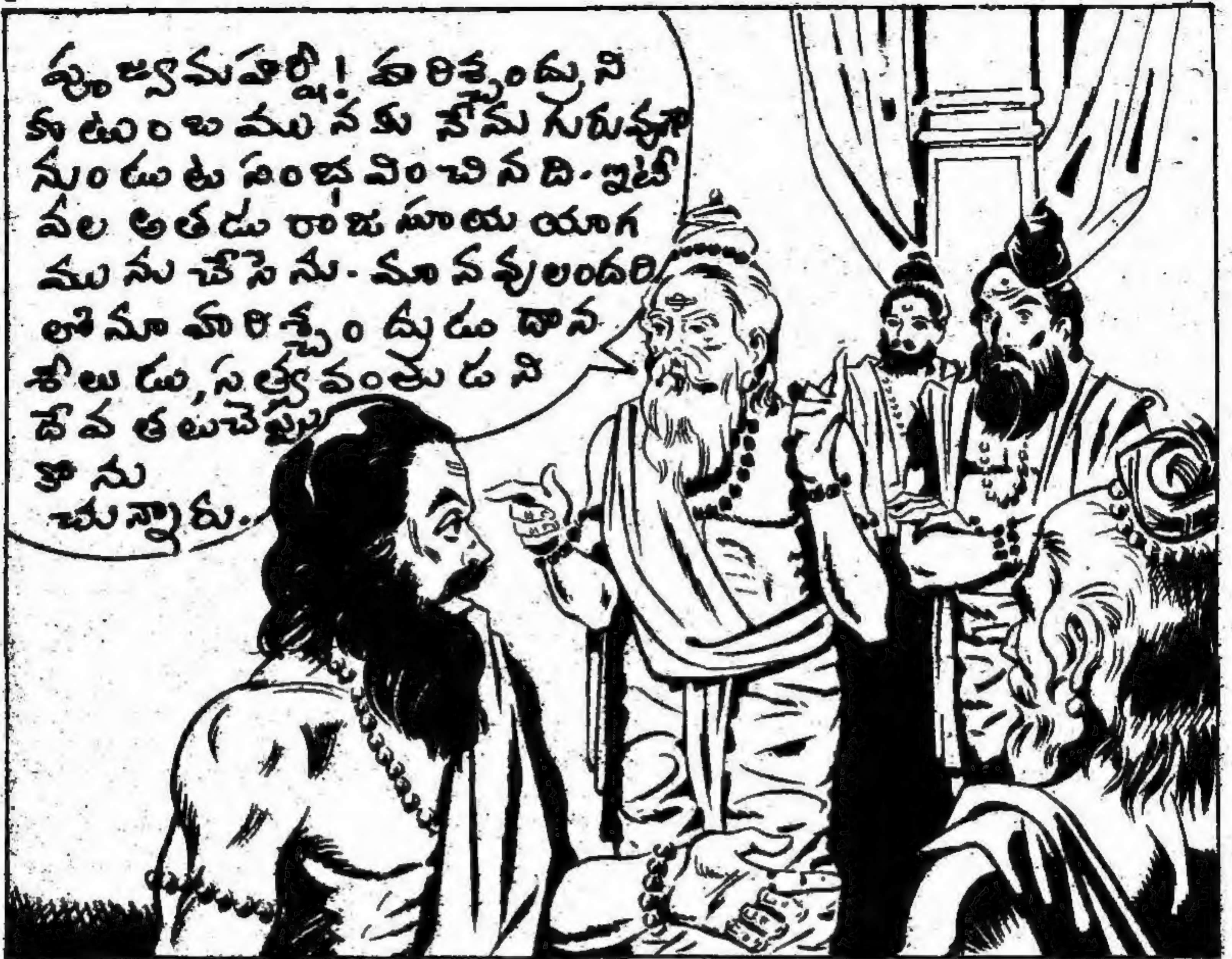

దేవతల అభి
మానమును నీవు ప్రత్యే
కముగా ఎటు అనుభ
వించెదవు? విద్యయందు,
జ్ఞానమునందు నోను
నీకు సమానుడును
కానా?

మూర్ఖ! మేరే గాడ్పజారు.
సూర్యవంశమునకు
చెందిన రాజు హరి
శ్చంద్రుని గురించి
దేవతలచర్చించు
చున్నారు.

దానితో
నొకేమిటి
సంబంధము?
మవుచోమ?
వలసిందేమిటి?

“హరిశ్చంద్ర, తారామతులకు సంతానము
తొనప్పుడు వరుణదేవుని ప్రార్థించమని
నువు సలహా ఇచ్చితివి కదా...”

“రాజు తపస్సునకు సంతృప్తుడైన వరుణుడు
ఓనుగ్రహించి తనకు బలి చేయవలెననీ
నిబంధనతో బకపుత్రుని పొందుటకు వర
మిచ్చెను. హరిశ్చంద్రుడు అట్లు చేయుటకు
అంగీకరించెను కదా...”

“త్వరతోనో యానామ త్రి కి అందమైన బాలుడు జన్మించి,
తాపితుడని పిలువబడెను...”

“రాజు, రాణి తమ పుత్రుని తో కూర్చుంటూ
సంతోష కరమైన జీవితము గడిపిరి. వరుణ
దేవునికి ఇచ్చిన మాట నువ్వరిచ్చేందుకు మరచెను..”

“హరిశ్చంద్రునికి జ్యోతికి తెచ్చుటకై వరుణదేవుడు
వచ్చినపుడు ఏదో ఒక నెపముతో, మిషితో ఆతనిని
పంపించి వేసెను...”

“రోహితునికి బదులుగా ఒక బాలునికొని, ఆత
నిని వరుణదేవునికి బలి యవ్వమని హరిశ్చం
ద్రునికి నువ్వు సలహా యిచ్చితివి...”

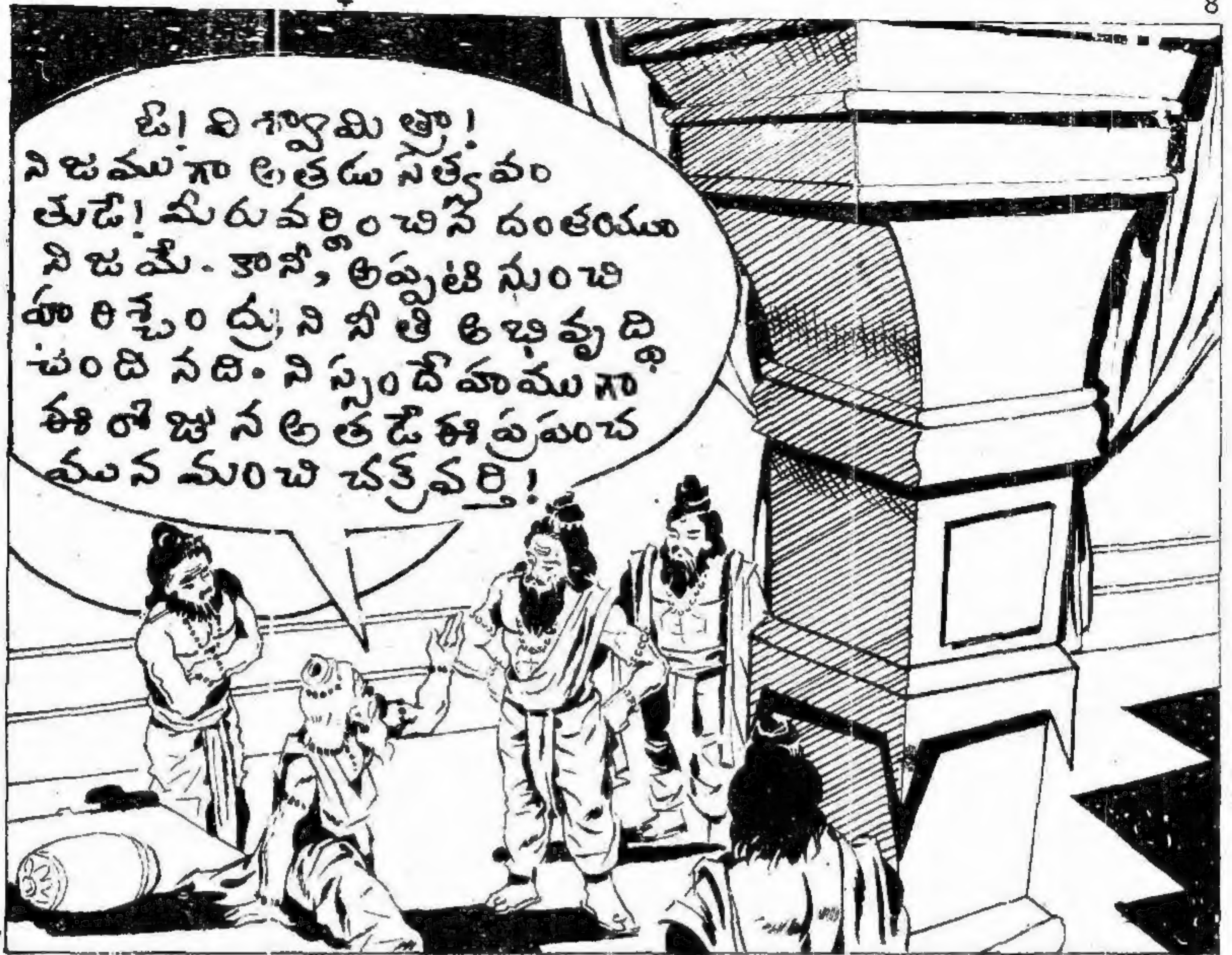

“ఓ వశిష్టా! ఆ సమయమున నేను కల్పించు అన కావలసినట్లుయితే ఈ మార్పు సంభవించియుండేది కదా...”

వీటన్నిటిని
విడిచి, మరచి, హరి
శ్చంద్రుడు దానశేలుడు,
సత్సవంతుడు అని నేవు
చెప్పుచున్నావా?

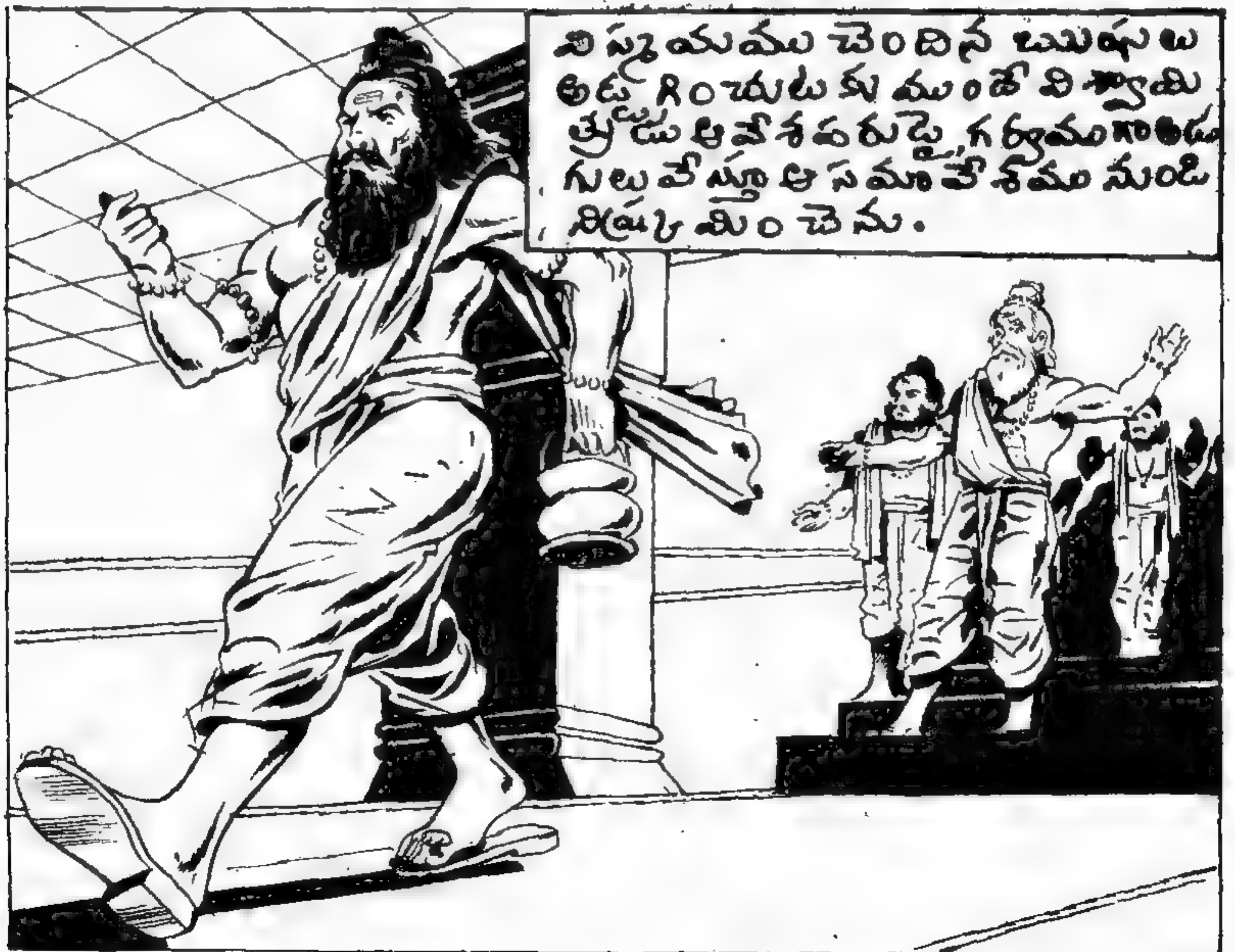

ఓ! విశ్వామిత్రా!
నిజముగా అతడు సత్యవం
తుడే! మీరువర్తించిన దంతయు
నిజమే. కానీ, అప్పటి నుంచి
హరిశ్చంద్రుని నీతి అభివృద్ధి
చందినది. నిస్సందేహముగా
ఈరోజున అతడే ఈ ప్రపంచ
మున మంచి చక్రవర్తి!

వశిష్ఠుడు
పాడిగిల్లు—

ఈవిధ ముగా మాటాడు తున్నం
దుకు నన్ను క్షమించవలసిందే. నీవు
మహర్షి కావటానికి ముందు అజ్ఞానాన్ని
ఈ ప్రపంచమున యుద్ధములు, గాడు
వలలా నిమగ్నుడవుకావేదా? ఓ
విశ్వామిత్రా! కాలానుక్రమముగా
మనముగా వ్యక్తి మార్పు
చేందుటాడని
తెలుసుకో!

ఇంతలో మారిశ్చంద్రుడు తన రాజ్యమున జేటకై
బయలుదేరినాడు.

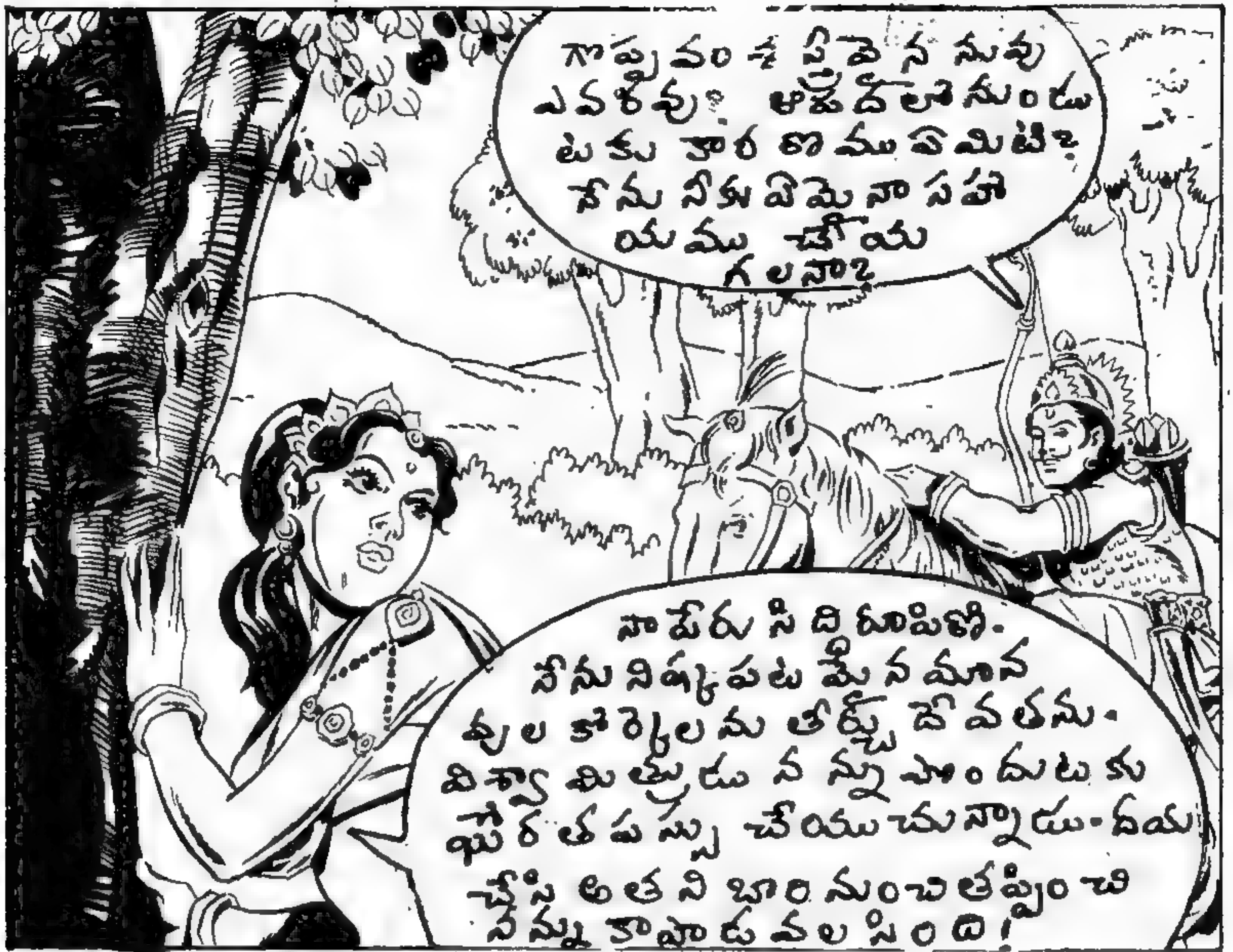

వాదాత్మకా -

స్త్రీ!

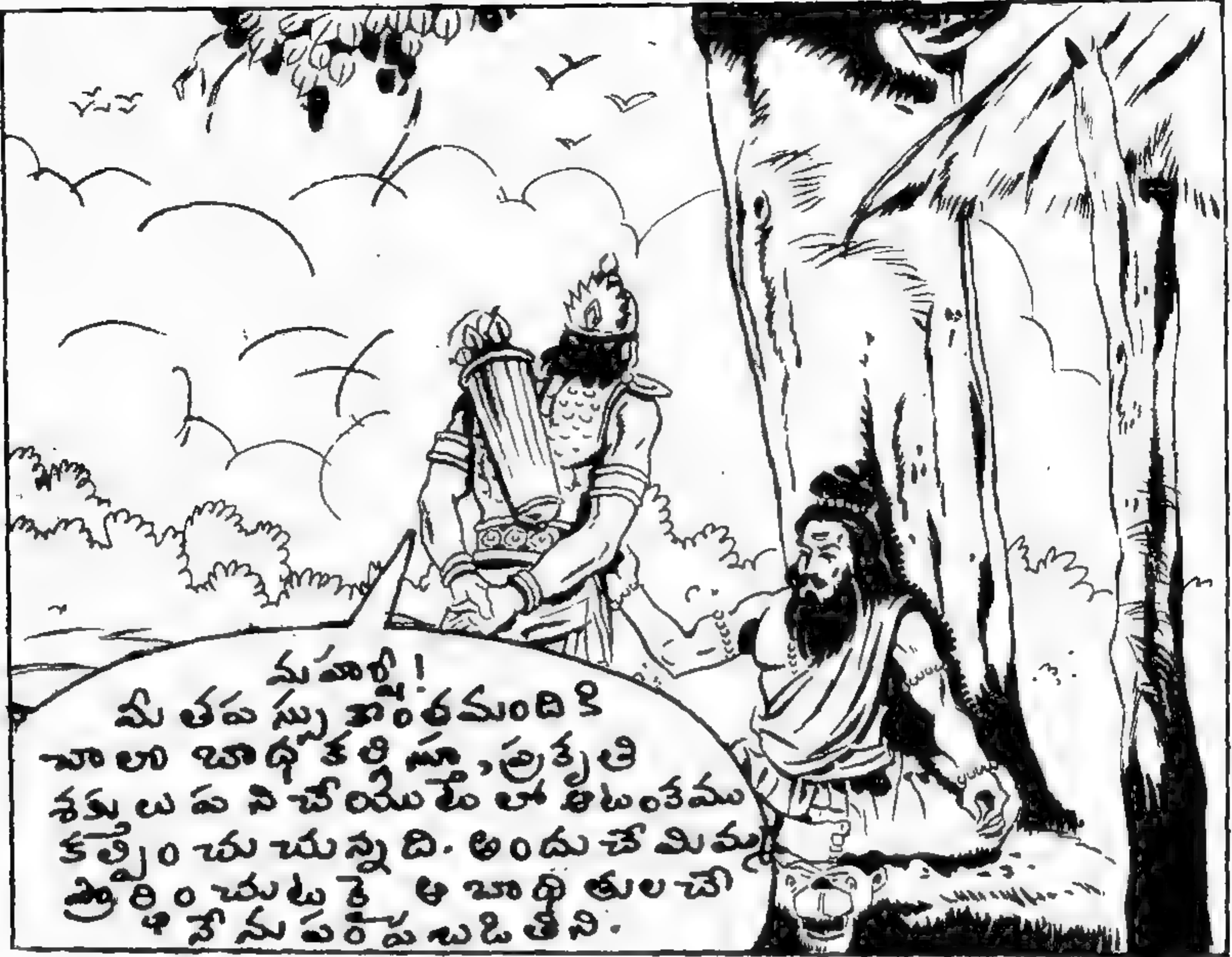
తిమితిపరలె
ఉన్నట్లున్నదే!

హరిశ్చంద్రుడు గుఱ్ఱముపై విశ్వామిత్రుని ఆశ్రమమున
చేరుకొనెను.

మహర్షీ!
మీ తపస్సు ఇంతమందికి
నాలు బాధ కల్గి నూ, ప్రకృతి
శక్తి బలం నిచేయటం అంతమ
కల్పించుచున్నది. అందుచే మిమ్మ
ప్రార్థించుటకే ఆ బాధ తులచే
ఇహోనుపరంపరబడి తని.

మహర్షి వద్ద శలవు తీసుకుని హరిశ్చంద్రుడు తిరిగి
వెళు వెళ్లు.

ఎంత
అధిక ప్రసం
గము! నా అ
ఇంత భక్త్యమనా
మాటాడే నందుకు
అంత అధిక
వెల చెల్లించుట
వలసి
యంటుంటా.

భిక్షు హవే శురై నవిశ్వామిత్ర మహర్షి, ఆసురుని*
తక్షణమరాచలసిందిగా ఆజ్ఞాపించెను.

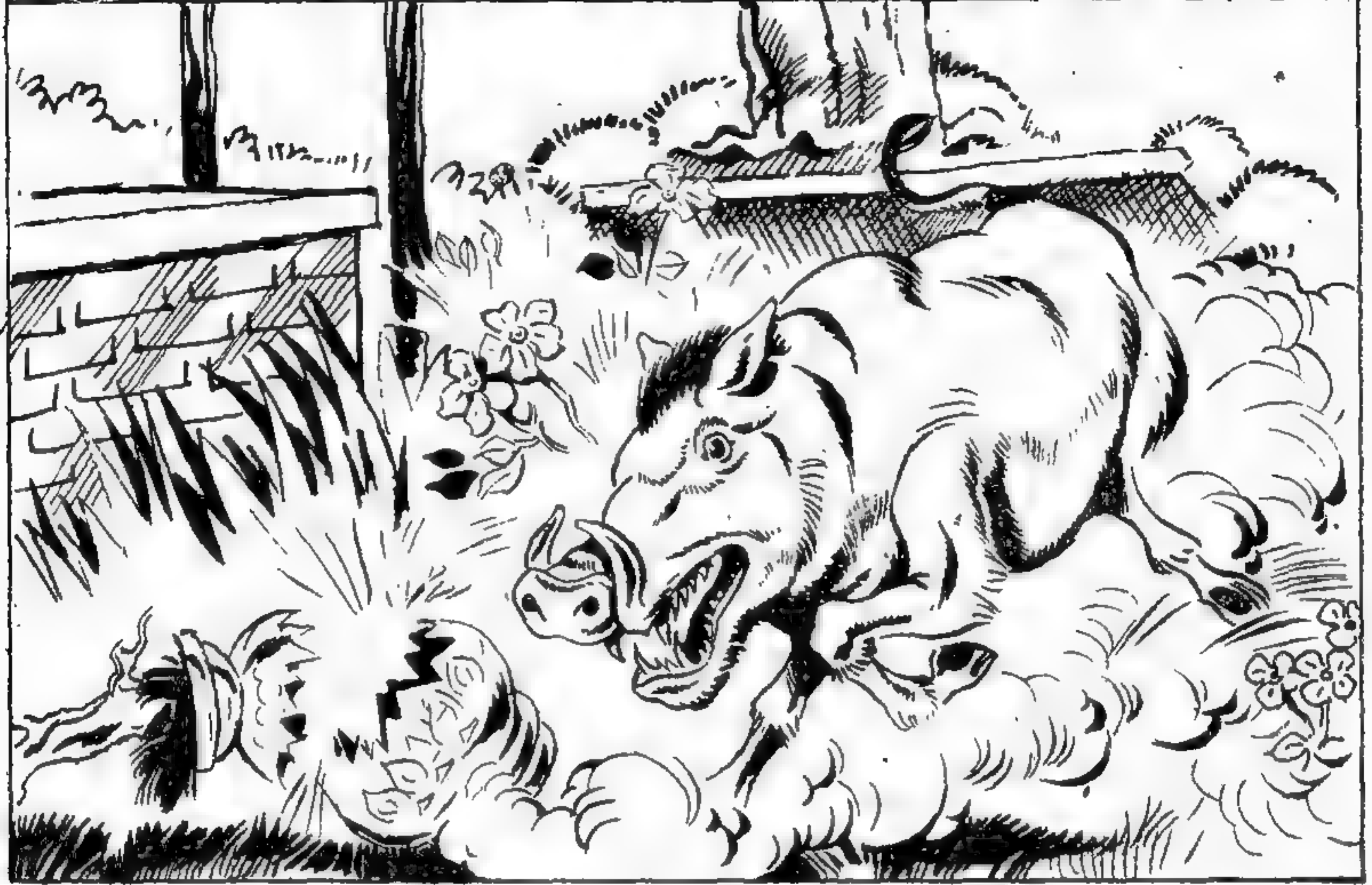

ఆసురుడు అడవి పంది రూపము నొంది...

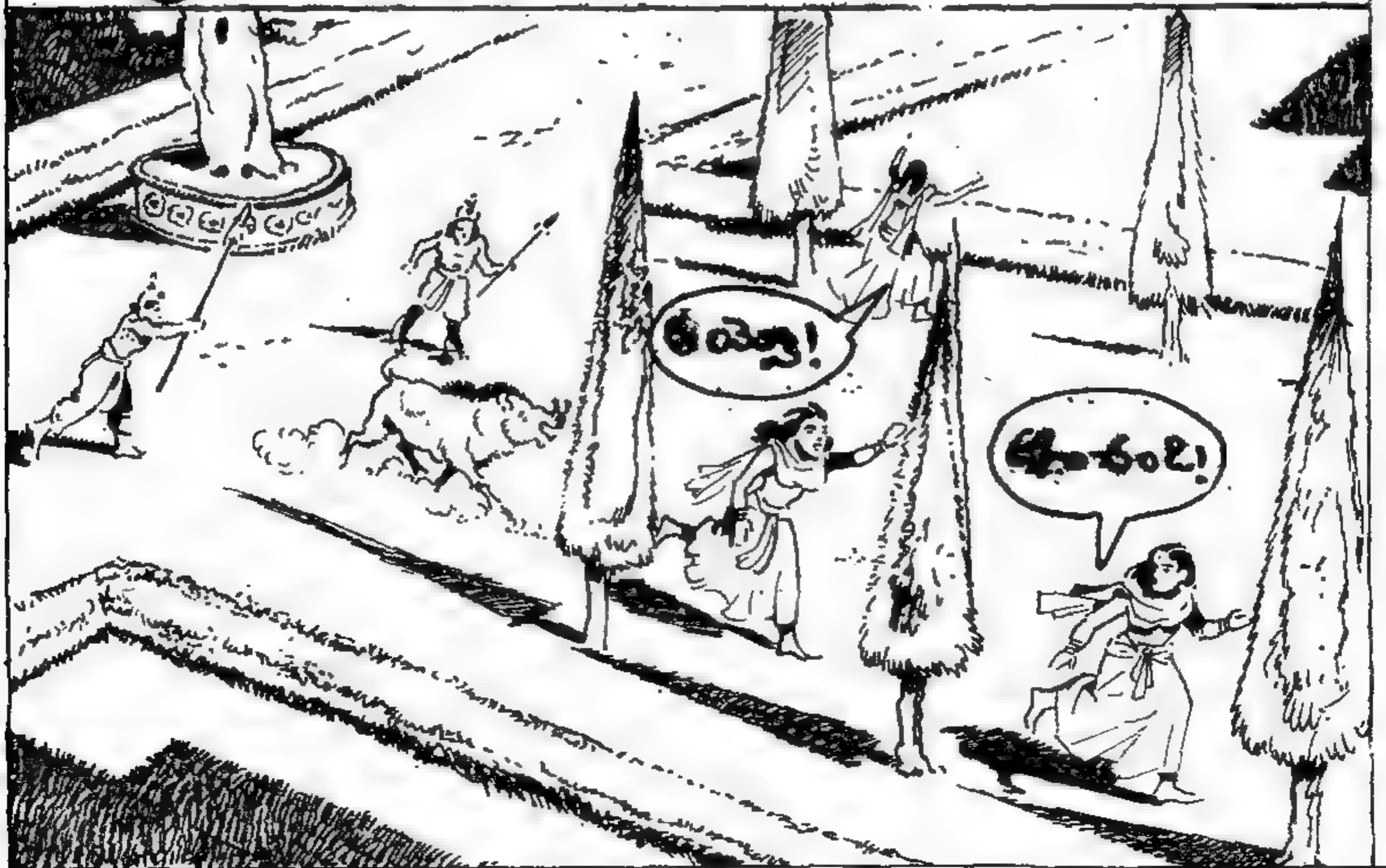

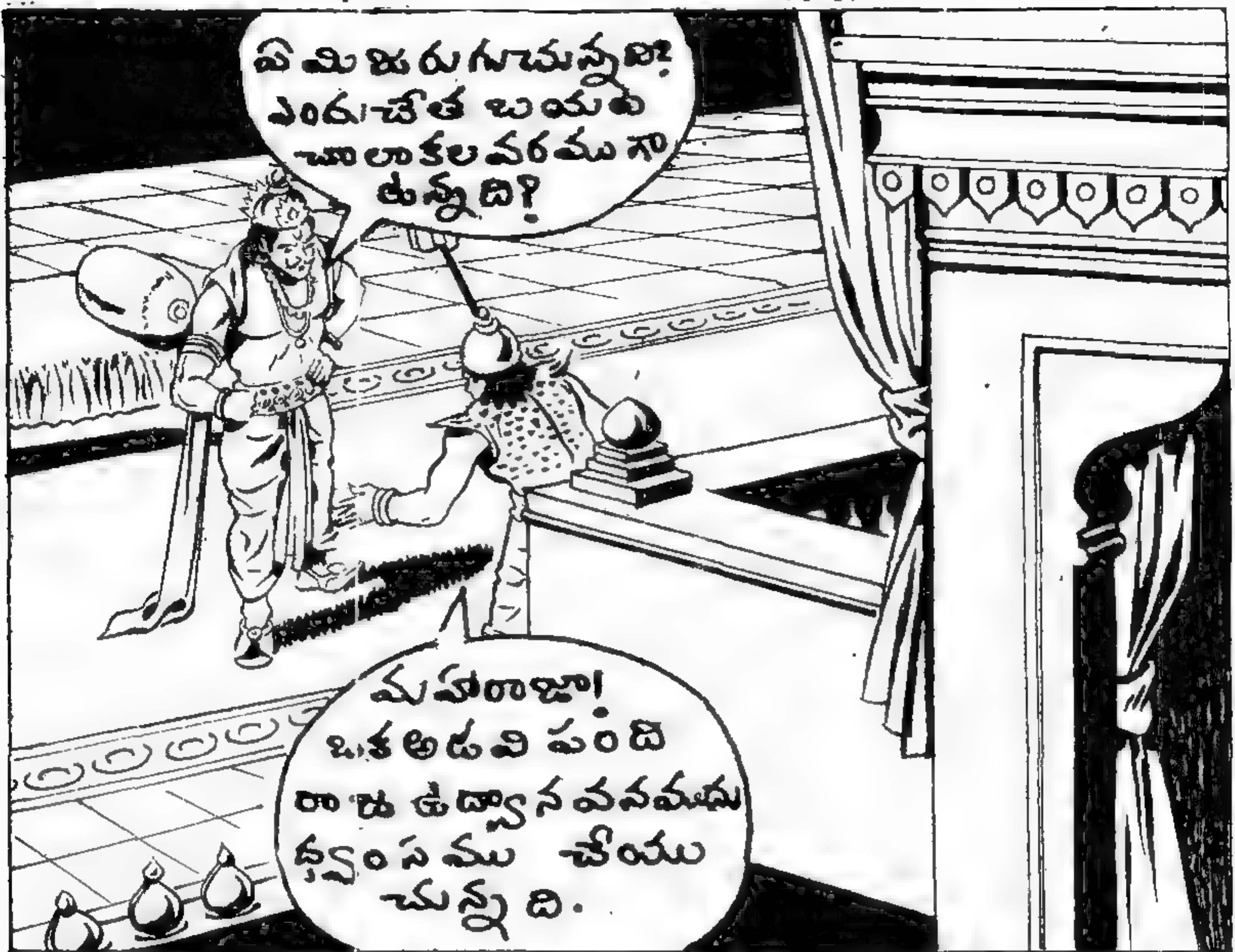
* దుష్కము, పిశాచము.

... బక్కపడుగున ఉక్కడును చేరి, బ్రహ్మాండమైన రి
ణజడద్వారా వనమండలి చెట్లను పెట్టి, పాదలను,
గుల్మములను, ఉండమైన పుష్పవాస్తులను అక్కడే పెను.

రక్తకథలు ఆరువిజయపును పాట్రలుటలో
విఫలమై, ఆరువిపండితములు చోవారుభయ
పడినట్లొకరిని పారిపోయిరి.

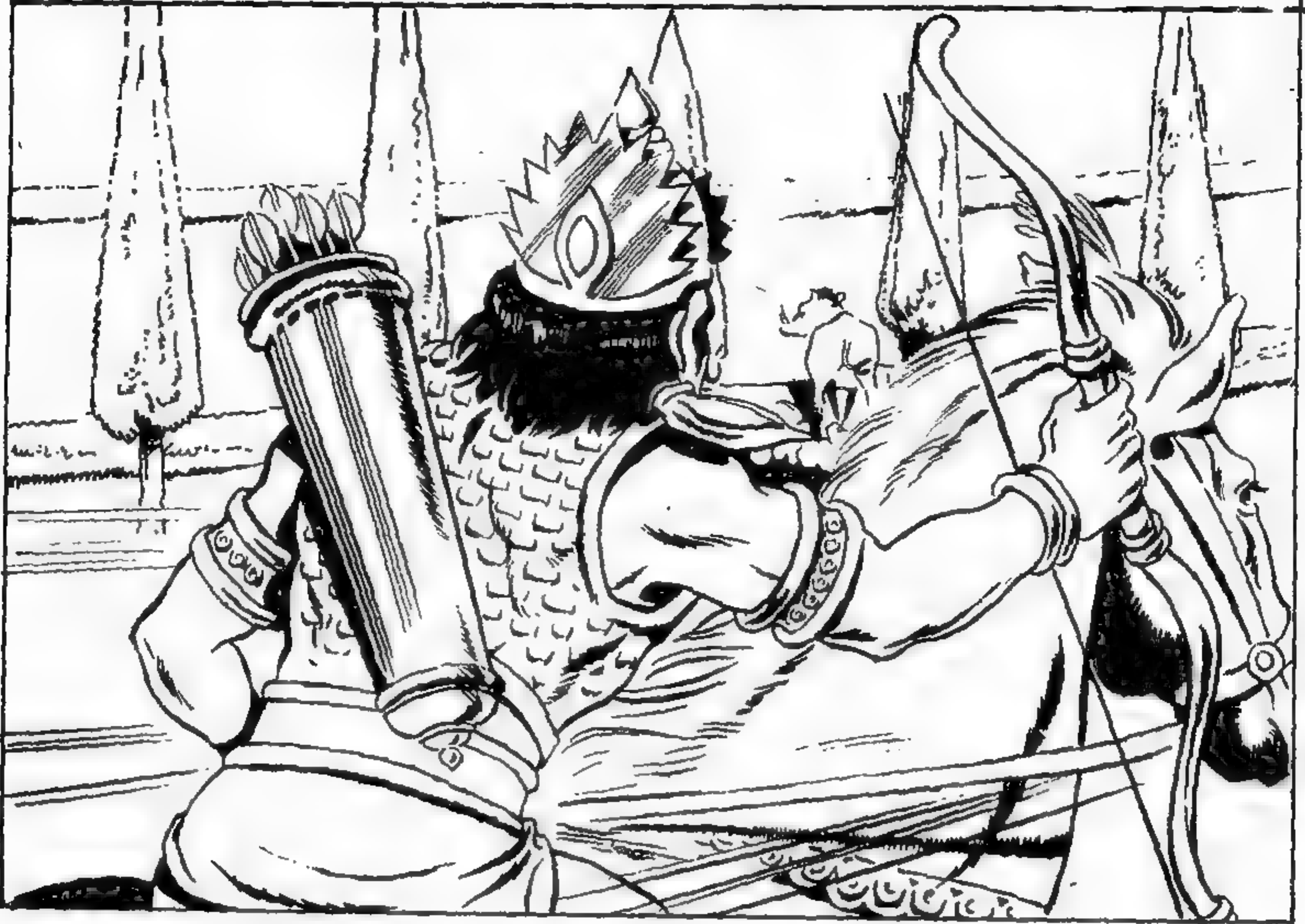

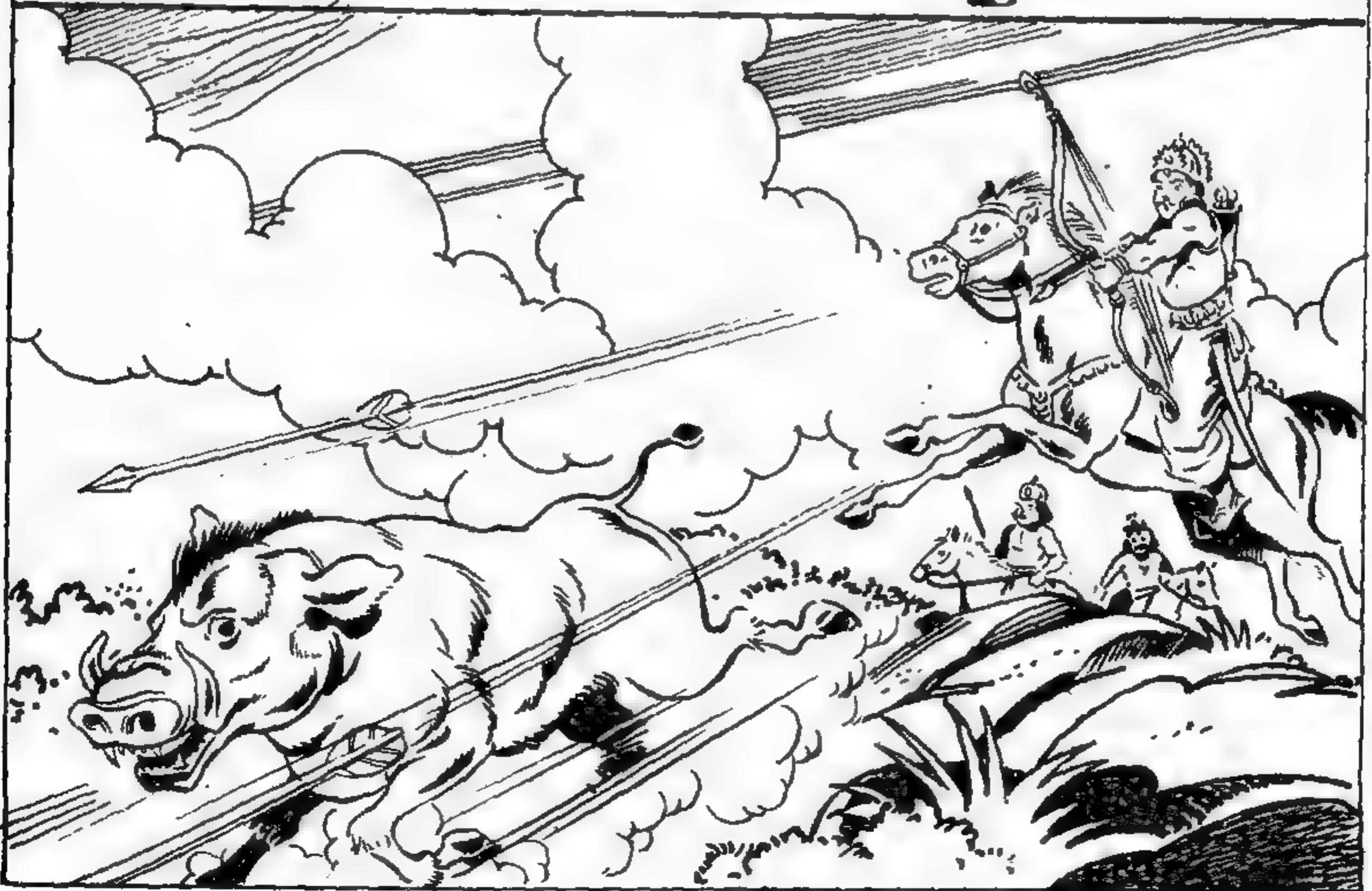
చైతన్యమును వెంటాడెట్లుకుని రాజు గుట్టముపై ఉద్వాస
వనము నకు బయటదొరెను.

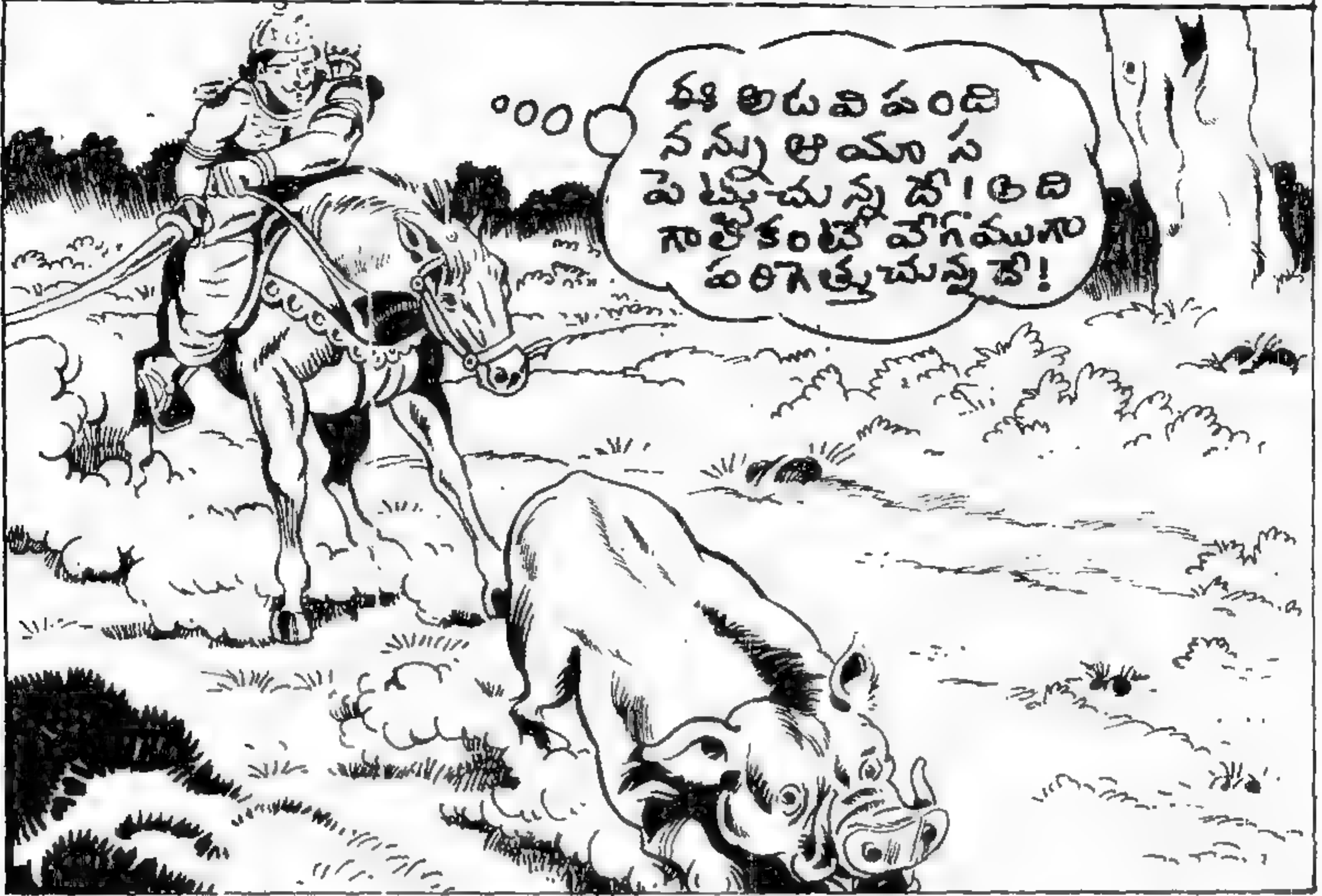
17
అడవిపంది అతనిని చూసి పరివాపు చుండెను.

ఈ అడవిపంది చాలా వేగముగా పరిగెత్తు చుండుటచే
మరిశ్చంద్రుని బాణములు గుటి తప్పెను.

ప్రయాసపడి కూరముగా తయ్యము కాని వచ్చుట -చే
హరిశ్చంద్రుడు తన సేవకులనుంచి వరుచోయబడెను.

అరువిపంది మాత్రాగూ అదృశ్యమై, హరిశ్చంద్రునిది
దిగ్భ్రమకలగించినది.

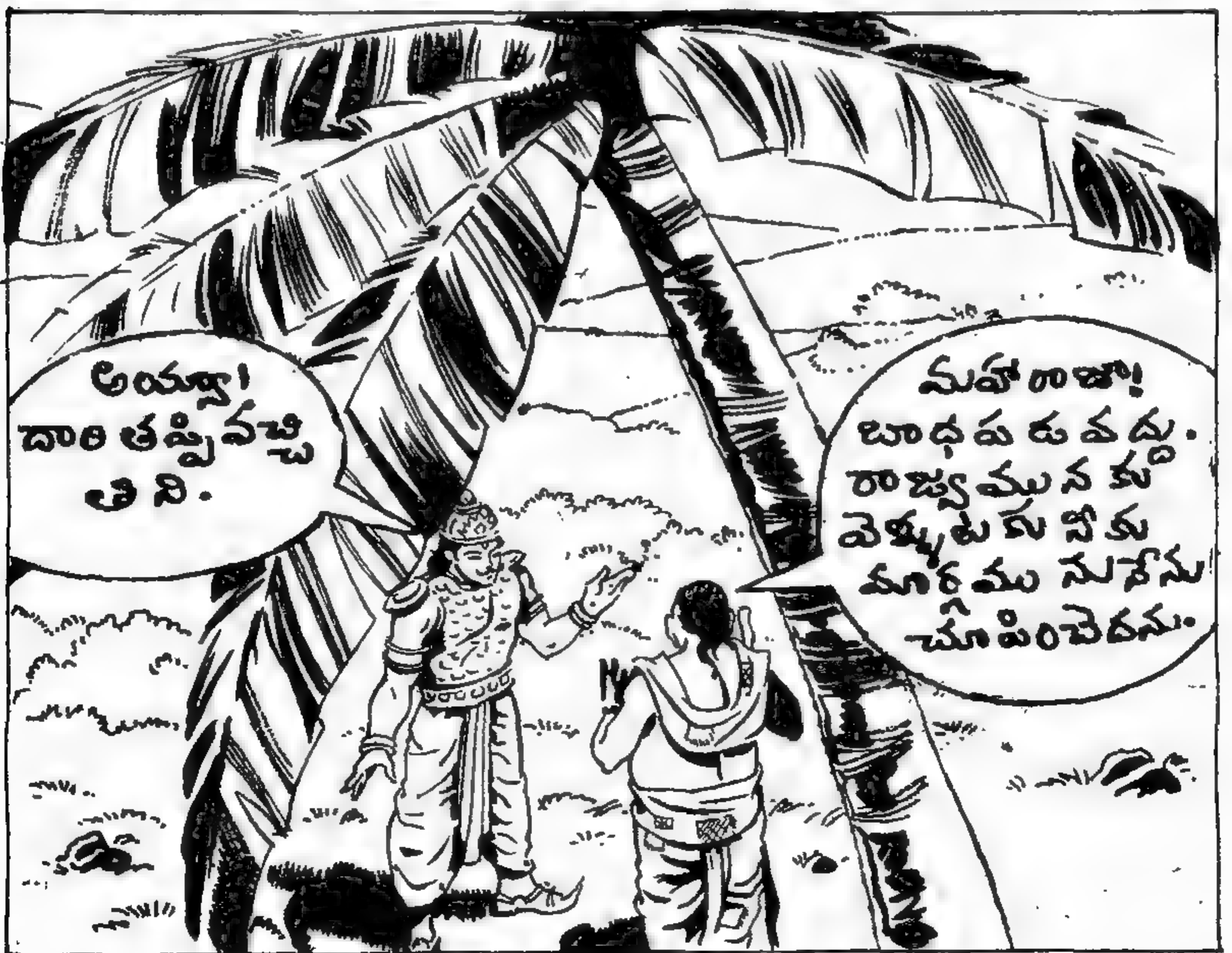
హరిశ్చంద్రుడు, అతని గుఱ్ఱము దగ్గరలానున్న ప్రవాహపు
నీటిచోతమ దాహమును తీర్చు తానెను.

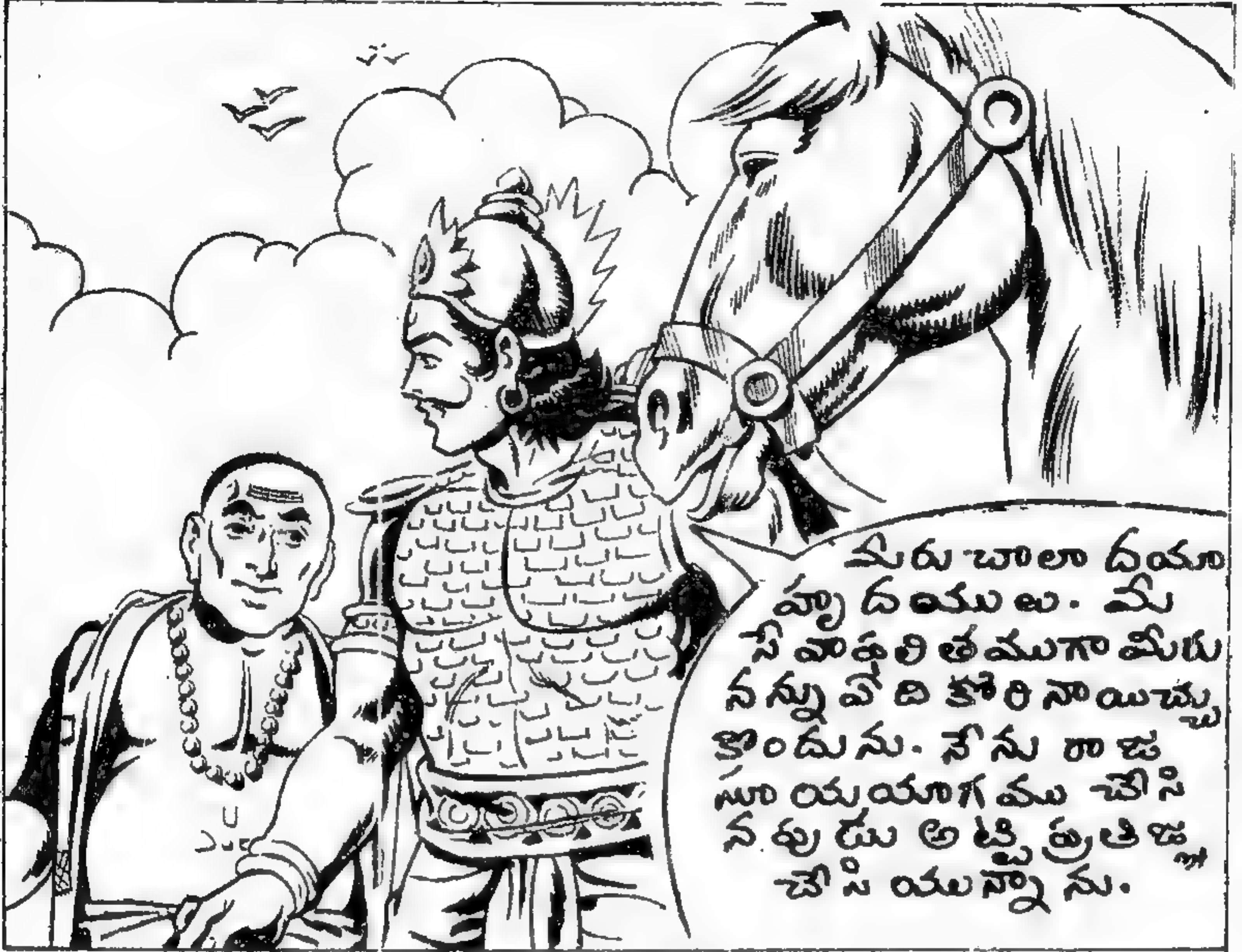

విశ్వామిత్రుడు బకపేద ముసలి బ్రాహ్మణునివలె మారువేష మును ధరించి మారి క్షేంద్రుని సమీపించెను.

అనయోగమహిమచే విశ్వామిత్రుడు ఒక ఘోరు
షుని, ఒక స్త్రీని సృష్టించెను.

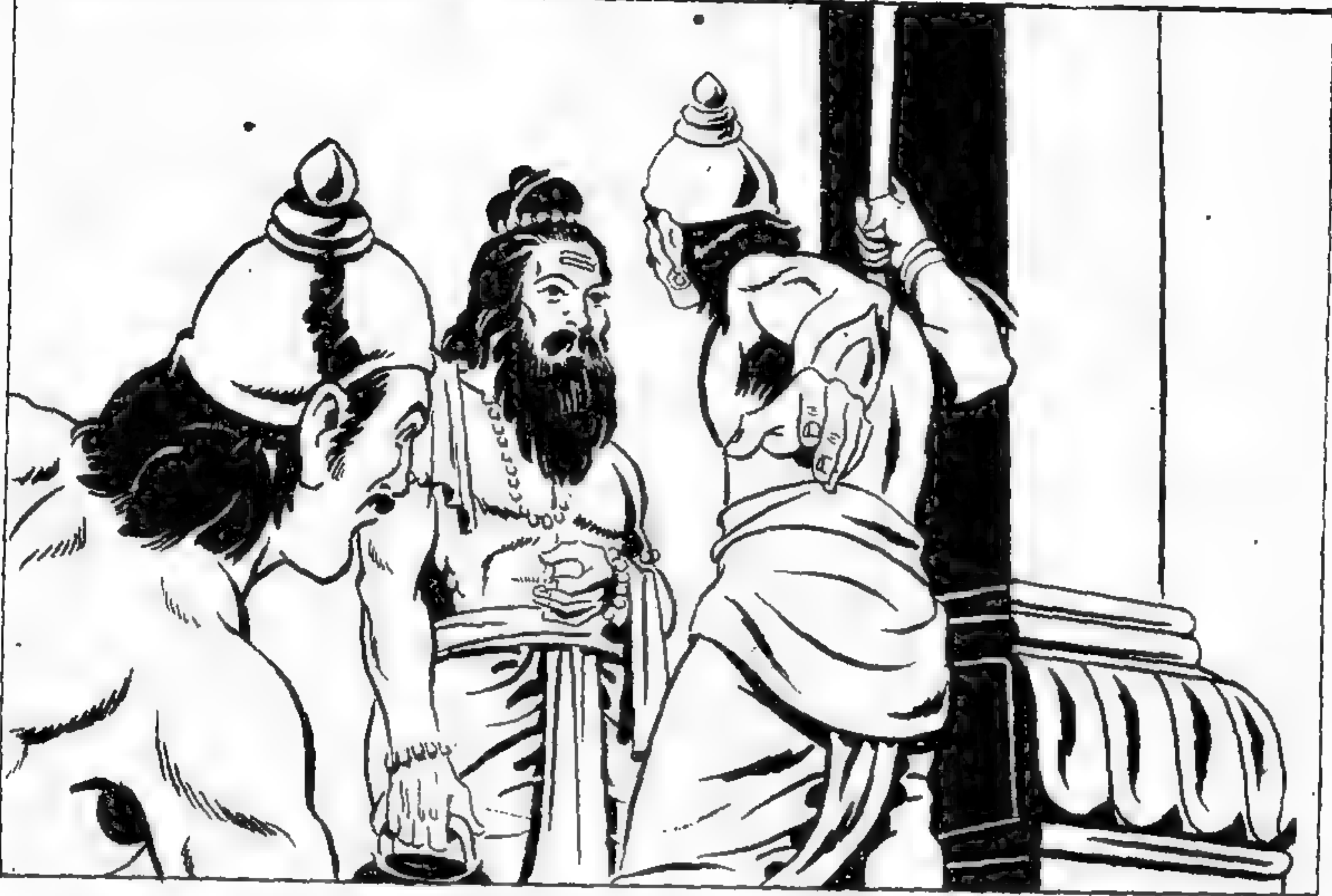
ఆ బ్రాహ్మణుడు కాజును అడవి నుంచి బయటకు
తీసుకుని వచ్చి మార్గమును చూచింది శలవు తీసుకుని...

తమరాజు తిరిగి
కుచ్చుట చేతివిధ్య
సంతోషముగానున్నది

ఆ సమయము న విశ్వామిత్రుడు హరిశ్చంద్రుని రాజ
భవనము నకు విచ్చేసెను.

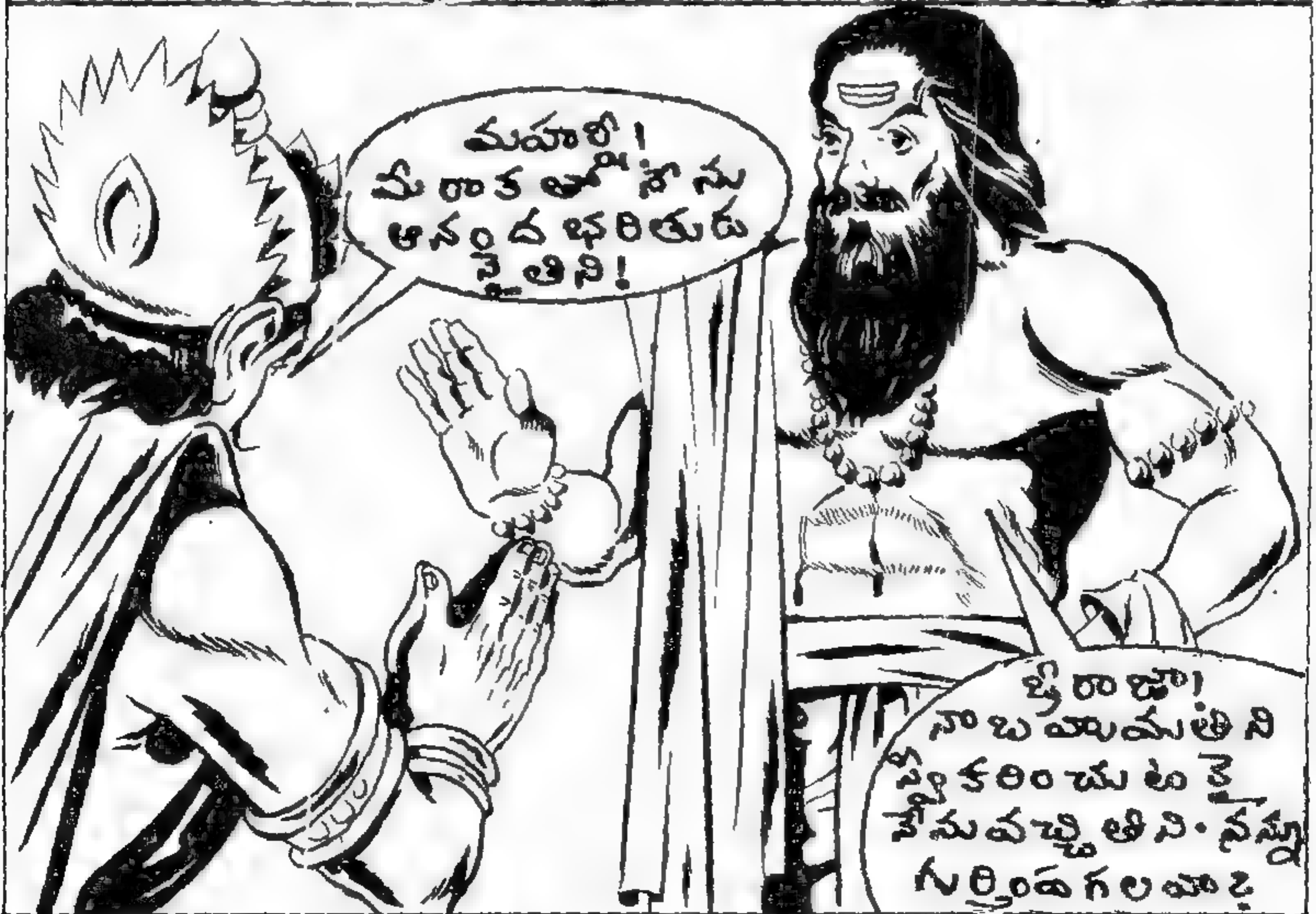

అతను రాజ
మందిరముల
ప్రవేశించుచుం
డునా అతనికొప్పు
పొదరక్షల ధ్వజ
రాజమందిరమున
ప్రతిధ్వనింబడి.

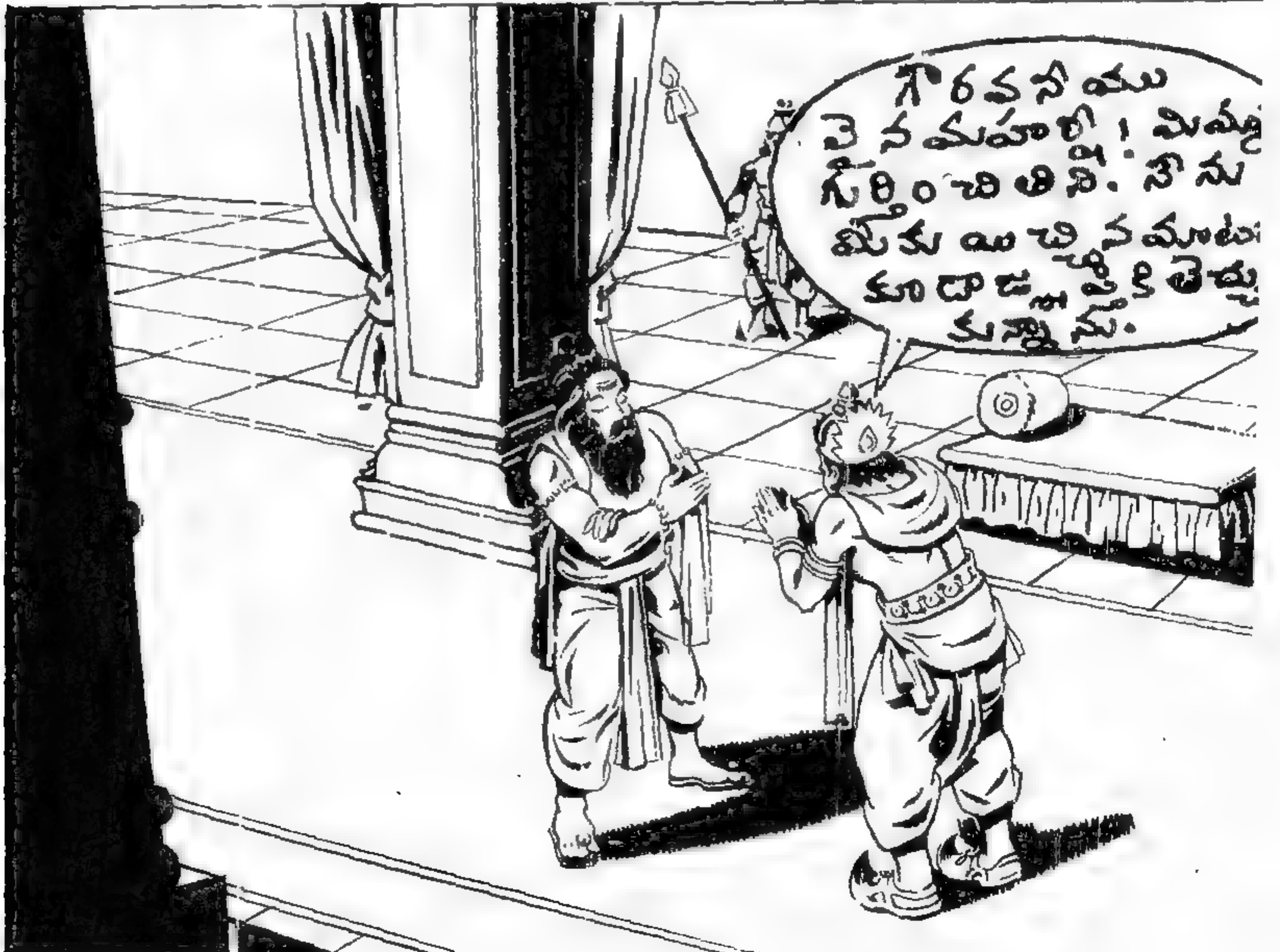

“ విశ్వామిత్రుని రాక విన్నవెంట నోహరిశ్చంద్రుడు ఆయనకు స్వాగత మిచ్చుటకై త్వరగా బయటకు వచ్చెను.

తనని ఏడు విలాకలుసు కాన్మ మసలి య్రాహ్మ
ణుడే ఇతడు ని హరిశ్చంద్రుడు గుర్తించెను.

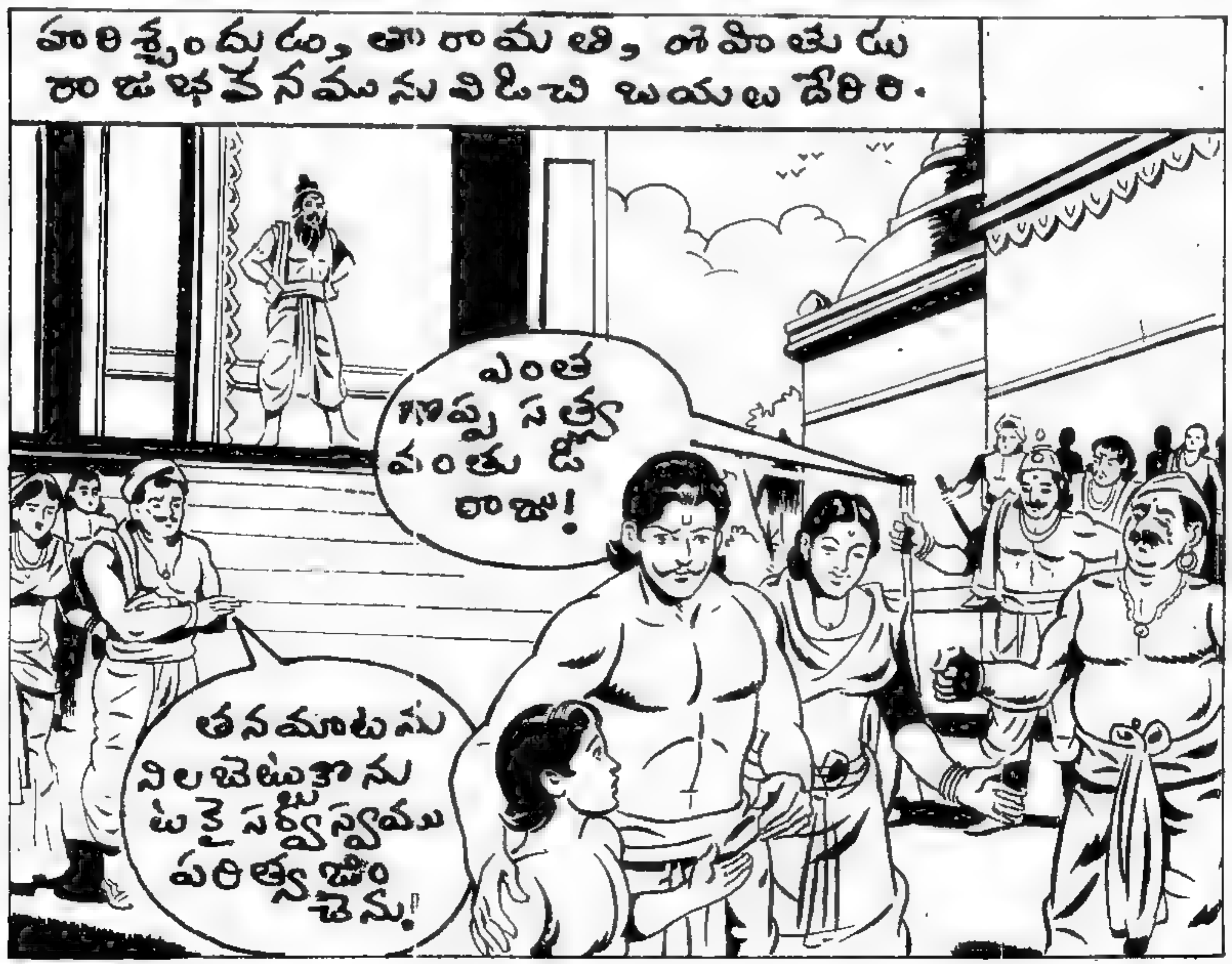

హరిశ్చంద్రుడు బుక్క కణము కూడా సంకోచించలేదు. అతను మహర్షికి సాక్షాంగ నమస్కారము చేసి, ఆత్మదేతనసంహారమును, ముత్తం రాజ్యమును, లభిని పరిత్యజించెను.

— స్వీట్ల పూర్వకముగా అచ్చు బహు మానము.

హరిశ్చంద్రుడు కుటుంబ సమేతముగా కాశీపట్నం
-చేరి, అక్కడ నివసించుచుండెను.

ముప్పదియే జలతరువాత విశ్వామిత్రుడు కాశీ వచ్చెను.

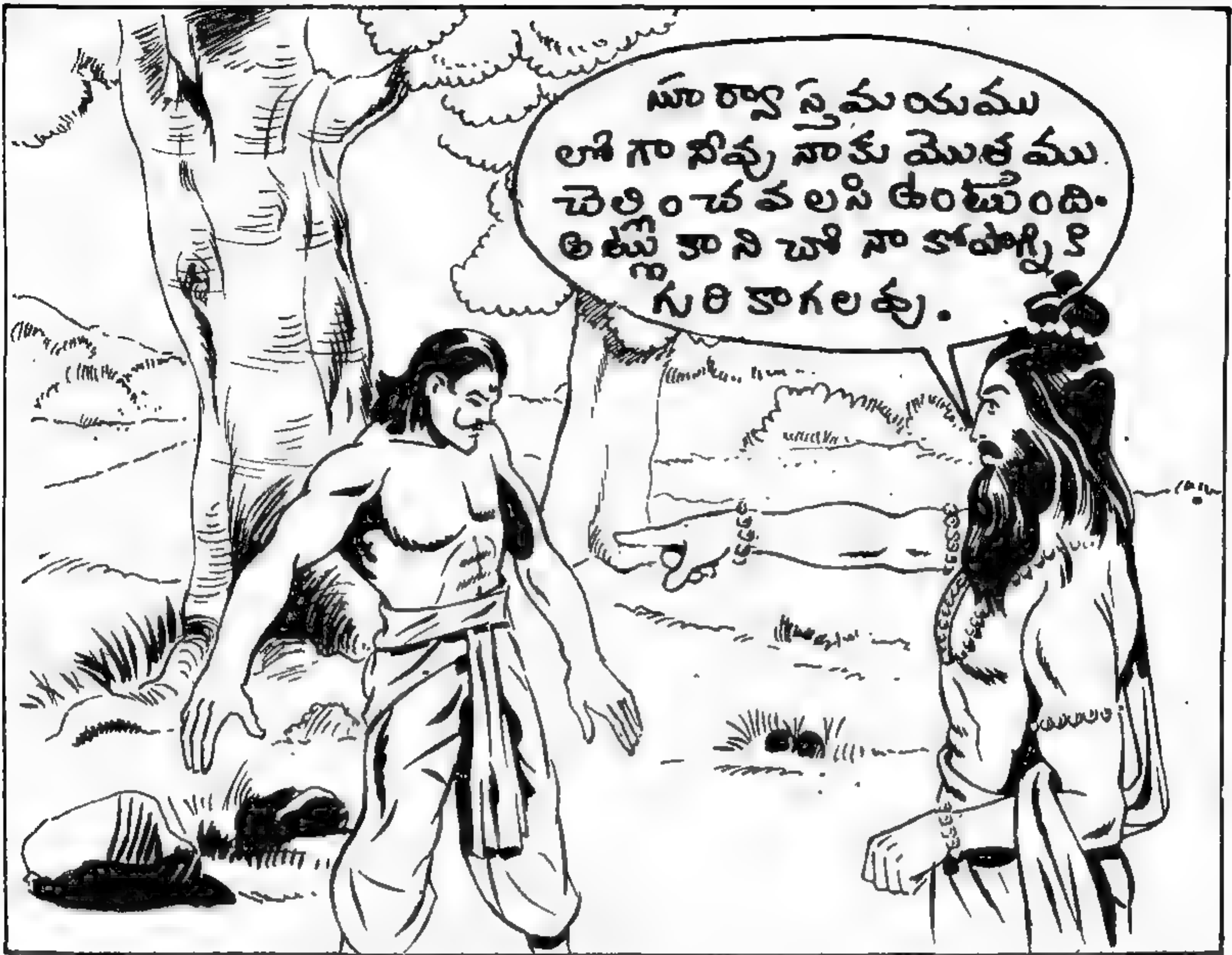
హరిశ్చంద్రుడు తన దురదృష్టమును నమ్మలేకపోయెను. తన క్రియ రాణి బాసిగొనివెళ్ళుచున్నది! కానీ తనకు ఏదోఒకటి చేయవలెను. కనుక తానామెని బజారు తీసికెళ్ళెను.

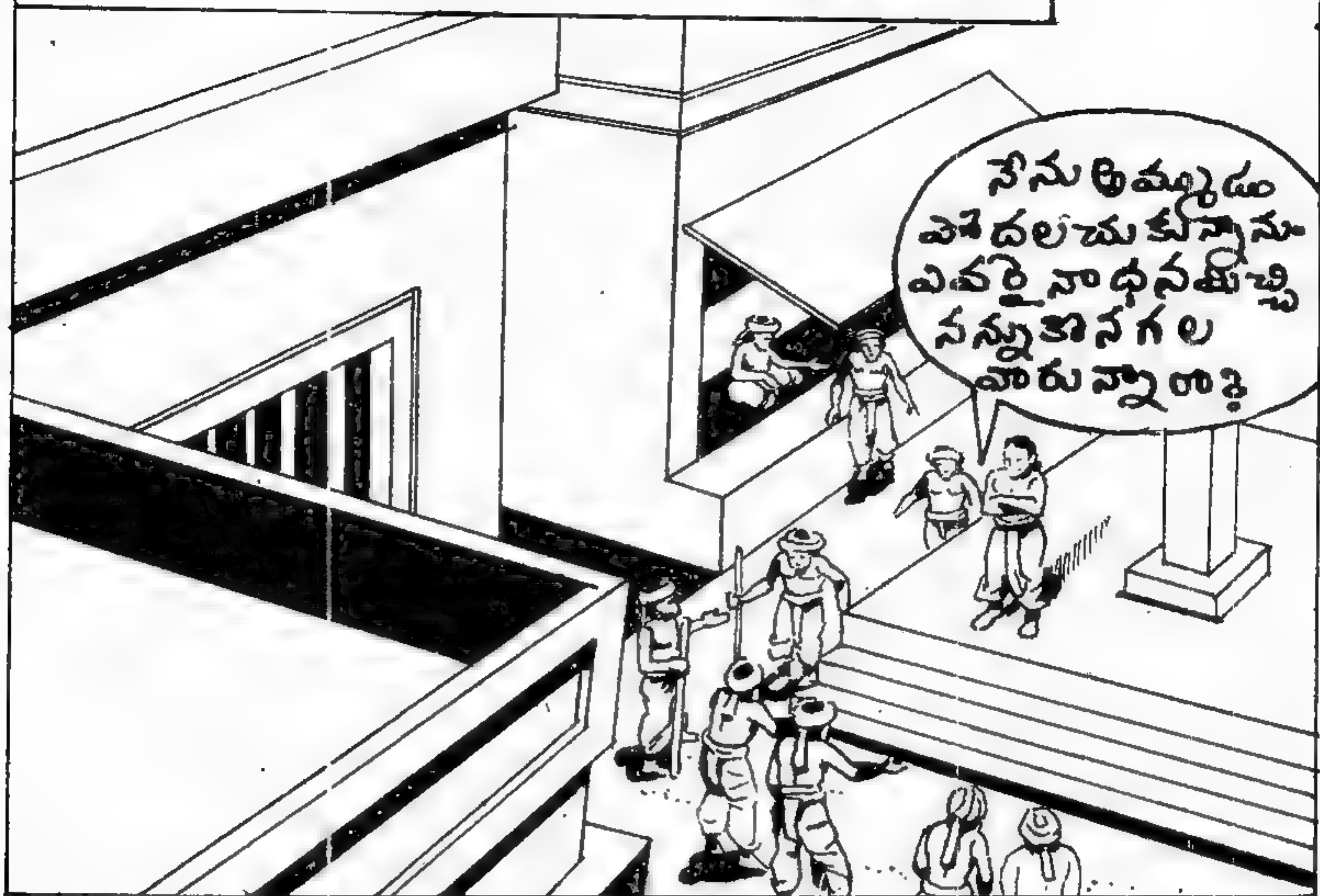
అక్కడ ఒక బ్రాహ్మణుడు ఆమెను రోహితుని సమీపముగా తీసెను.

హరిశ్చంద్రుడు తిరిగి బజారుకు వెళ్ళెను.

రాజుగారి గల తిరిగిని తిమ్మడు తిమ్మడు చూసిరి.
తిమ్మడుకు చెందిన రాజుగారి శ్చంద్రుడే అతడుని,
మరిమ్మడు నాదని అద్దినోప తిమ్మడు గుర్తించిరి.

నీచకులమనకు చెందిన ప్రవి
రుడు హరిశ్చంద్రుని శ్రద్ధగా
గమనించి...

... హరిశ్చంద్రుని కానెను.

నాకు శ్మశాన
వాటికలు కలవు. నేను
వాటికిరక్త క భటుడిగా
ఉండుటే నెను.

మీ రోమి చెప్పినా
ఉల్లు చేయుటకు నేను
సిద్ధముగా ఉన్నాను.

శ్మశానము న శాస్త్ర కర్ములు,
క్రియలు జరుపుకొనుటకు వచ్చిన
వారిని ఉనుమతి రామకుమారుడు
వారినుంచి పరియైన రుసుము
వసూలు చేయవలెనని
గుర్తుంచుకొ!

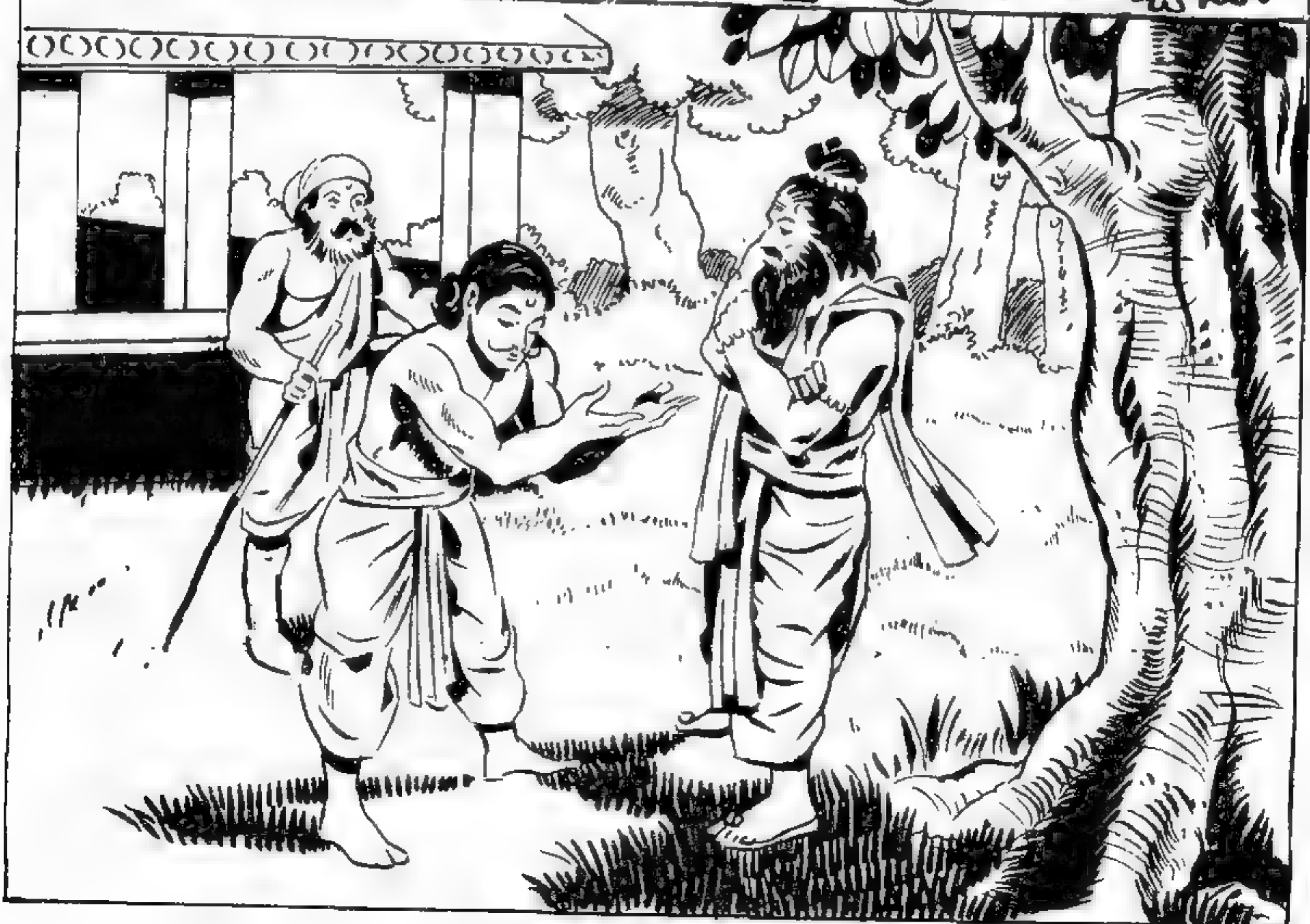
మీ యిష్ట
ప్రకారమే
అయ్యా!

తన దక్షిణలోని మిగుల భాగము నువ్వసులచే నొకను
టక్త తిష్ఠుదేవి శ్యామిత్రుడు వచ్చెను.

హరిశ్చంద్రుని ధనముకు బదులుగా త్రవరుడు త్రయోగ
దానమునందులికాద్ది భూమిని విశ్వామిత్రునికి యిచ్చెను.

తన దక్షిణ ఋణము తీర్చినందుకు తృప్తి చెందినవిశ్వా
మిత్రుడు హరిశ్చంద్రుని చండాలు నికడు విడిచివెళ్ళెను.

హరిశ్చంద్రా! నా తారా! నువ్వు
ఎక్కడు పని చేయవలెనో
చూపించెదను.

ఇది నా ఆస్తి!
దీనిని నా త్రింబవళు నువ్వు
కాపలా కాయవలసిన
ఉంటుంది.

సో
నయ్యా!

తారామలినీ కాన్న బ్రాహ్మణుడు ఆమెచేత తన
యింటి చాకిరీ అంతా చేయించుకొనుచుండెను.

అప్పుడు అప్పుడూ ఆమె అర్థరాత్రి వరకూ పని చేసేది...

... ఆమె తన శరీరము నకు మర్దనచేసి, కాళ్ళు కూడా వత్తుచుండెడిది.

ఈమె తుడుచునప్పవాడు ఘట చౌతనతల్లికి యుంటే పనులలో సహాయకుడు లేక, చుట్టుప్రక్కల నున్న పిల్లలతో కలిసి యుంటూ కాలము గడిపెడి వాడు.

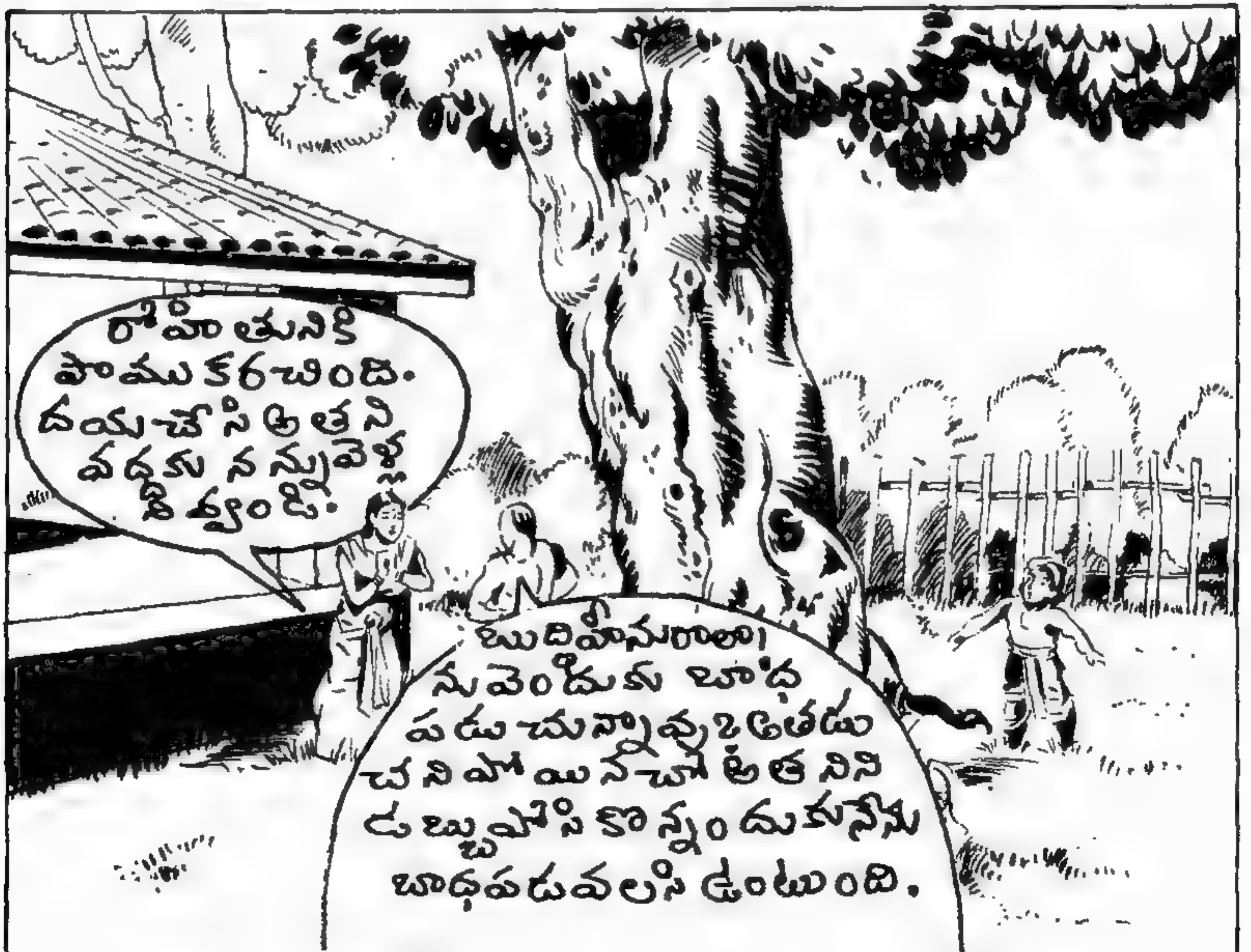
ఒక రోజున-

ఒక బాలుడు బాగామతివద్దకు పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్ళెను.

ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆమెను ఇంటిలోకి నెట్టి.....

అంతామతి దుష్కృతమును, బాధను దిగ మ్రింగి తన
యింటి పనులకు హోజరయినది.

అర్థరాత్రి సమయమున—

ఇప్పుడు నువ్వు
వెళ్ళి, నీకు మూడుని
దహనసంస్కారములు
జరుపుకొనవచ్చును.
కానీ తెలవాణీలోపల
తిరిగి రోవలెనని
గుర్తుంచుకో!

కన్యకు చెంపల క్రిందుగా గాతడు చుండుగా తానామ తి పతి
గె త్తు కుండు...

... రోహితుడు చనిపోయి పది ఉన్న ఆ ఉస్థల మును
చేరుకుని...

బాగామల అమిత దుఃఖము, విచారము తాతన
కుమారుని శ్మశాన చాటి కను తొసకుని పెళ్ళినది.

శ్రమ, దౌర్భాగ్యములు హరిశ్చంద్ర, తారామేతుల గూఢ
వృక్షములను సూక్ష్మవేయట చే ఆ తిర్రురాత్రివేళ
వారు ఒకరినొకరు గుర్తించుకొనలేక పోయిరి.

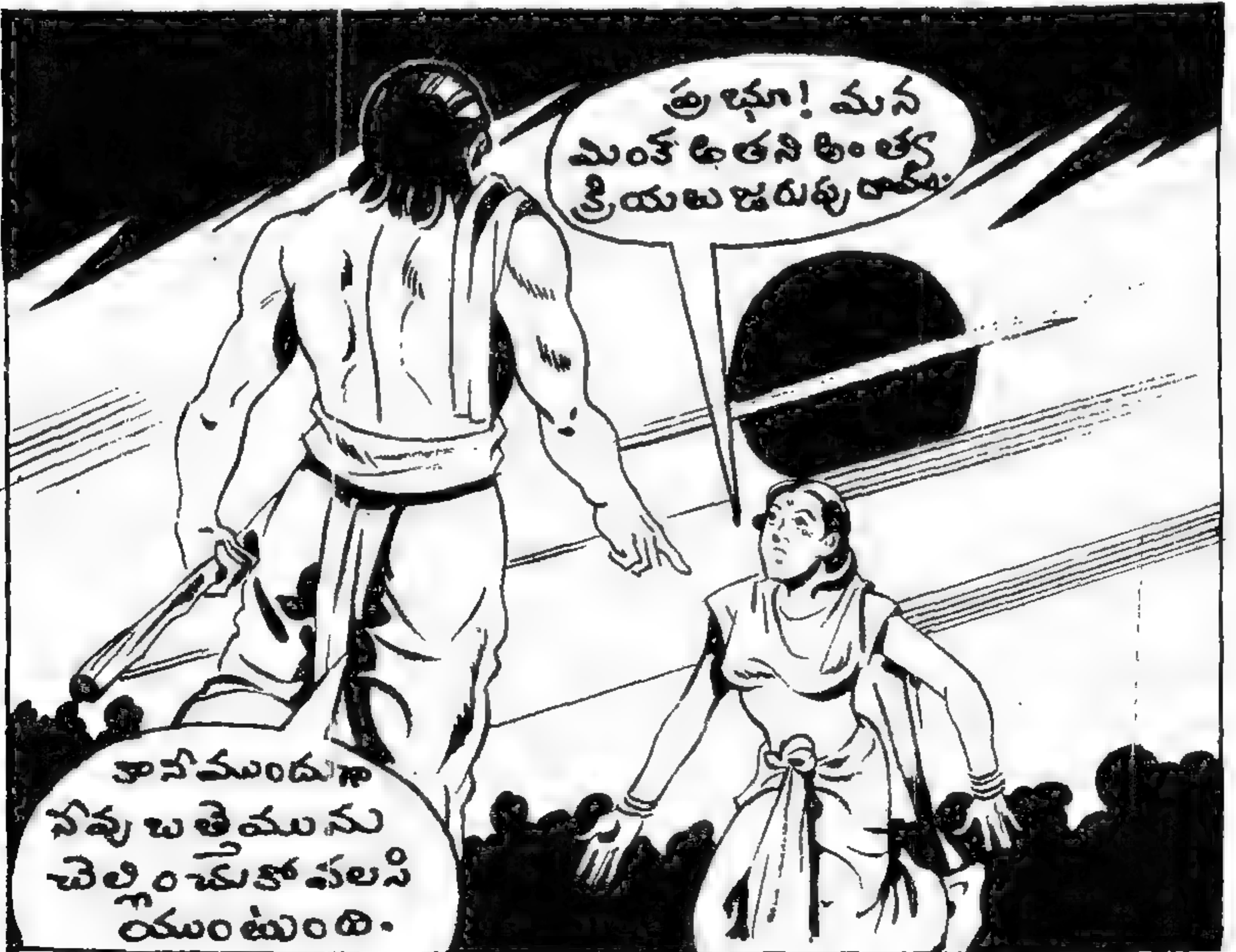

హరిశ్చంద్రుడు చనిపోయిన తనకుమారుని ముఖముమీద
కప్పియున్న బట్టను తొసివోసెను.

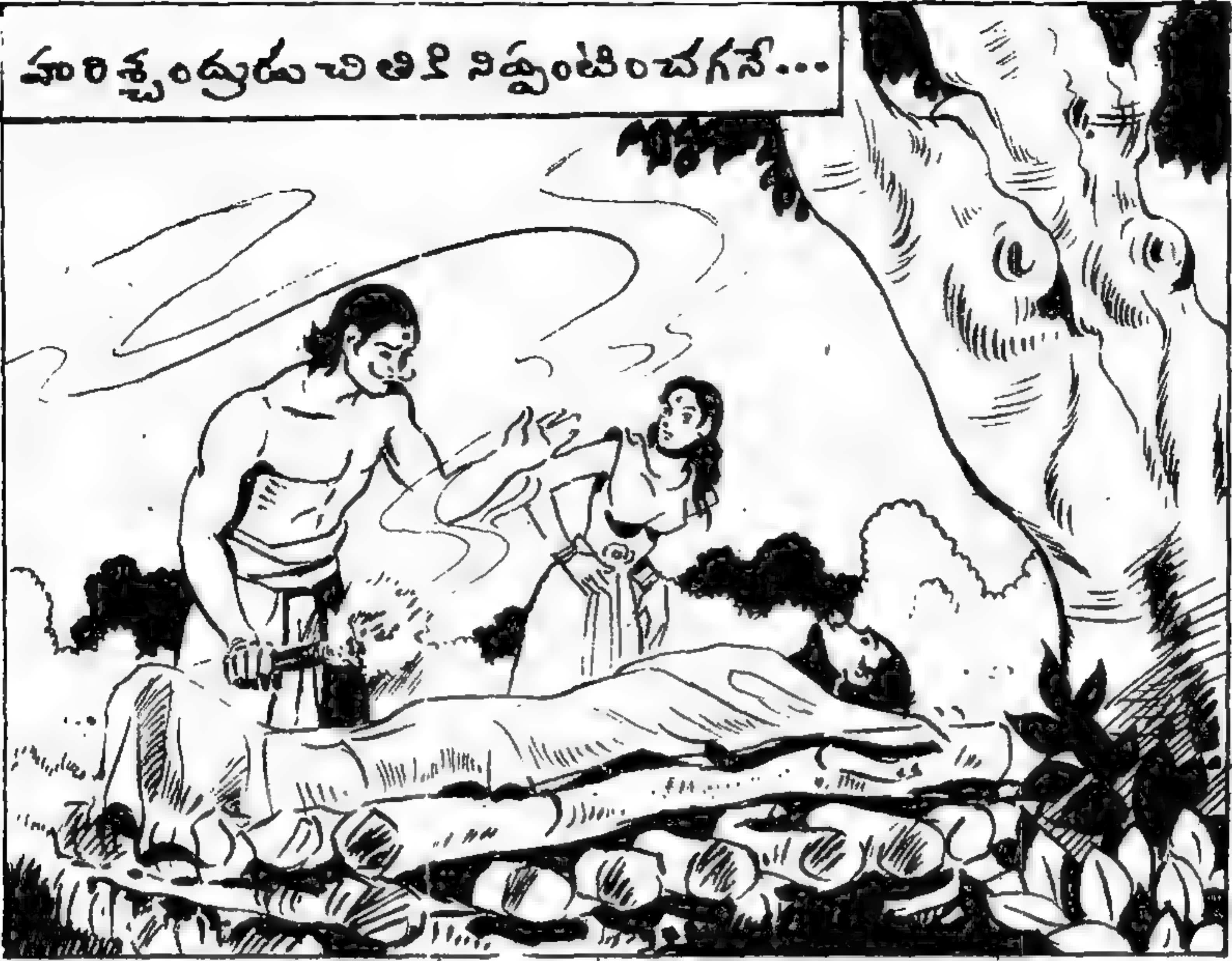
అమాటలకు తారామతి అశ్చర్యపడినది.

హరిశ్చంద్రుడు చితికి నిద్రించిందగనే...

... బ్రహ్మ మరి యు యితరదేవతలు
తారి ముందు త్రుత్సక్త మయిరి.

ఇందుకు స్వర్గమునుంచి చరణివలగా నుండటకు
అమృతమును వారిపై కురిపించెను.

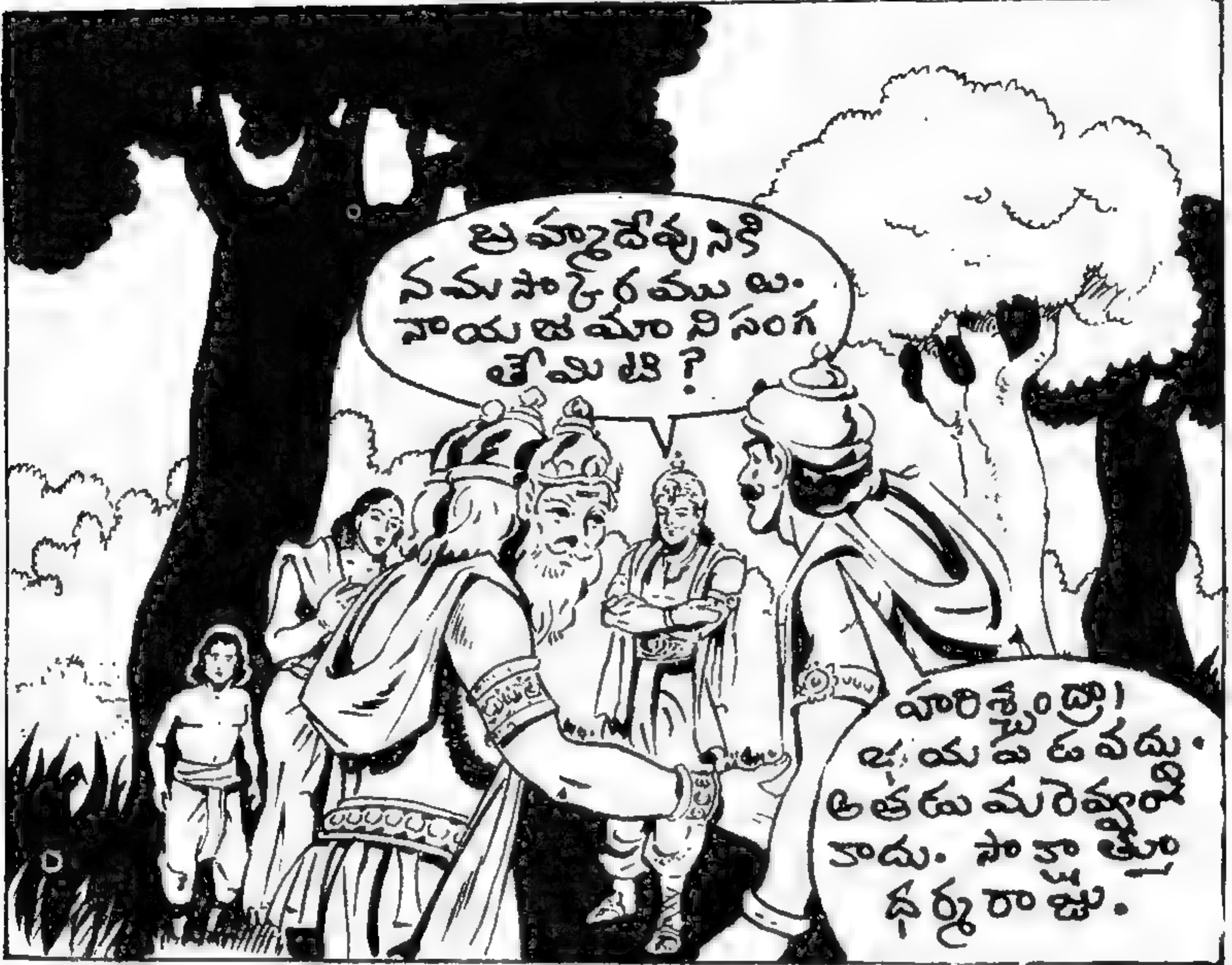

బిలి దానంతట తిండి ఆరిపోగా, రామ తునికొరిగి
ప్రతిమువచ్చినది.

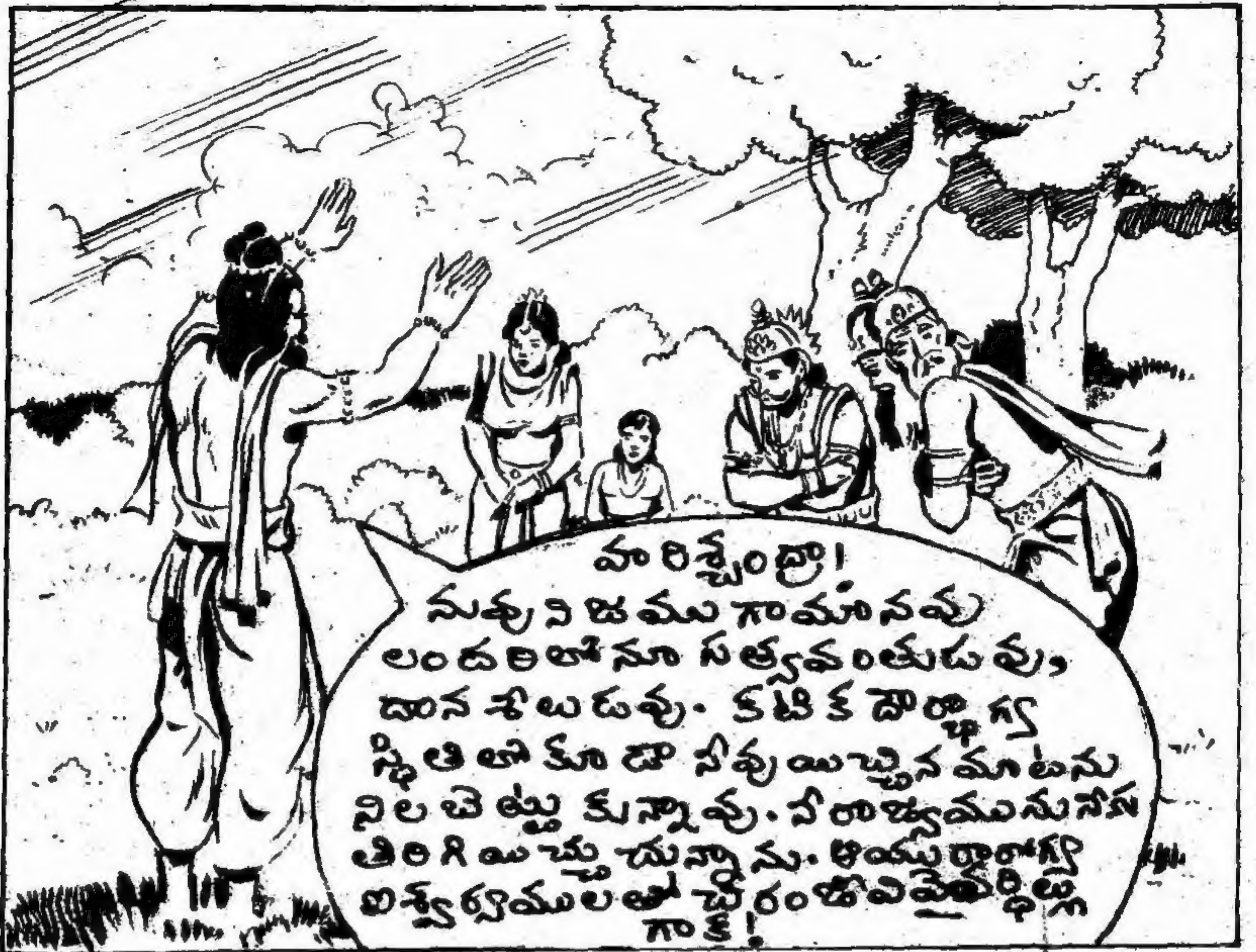
శ్రీకృష్ణ ఇంద్రజాల మహిమ చా మారిశ్చంద్రుడు,
హాహమతి, రామోయ
రాజరికదుస్థలచా
అవరియబడిరి.

శ్రీశైలము యమున వారికి కాయస్థాపాదరక్షల ధ్వని
వినిపించినది.

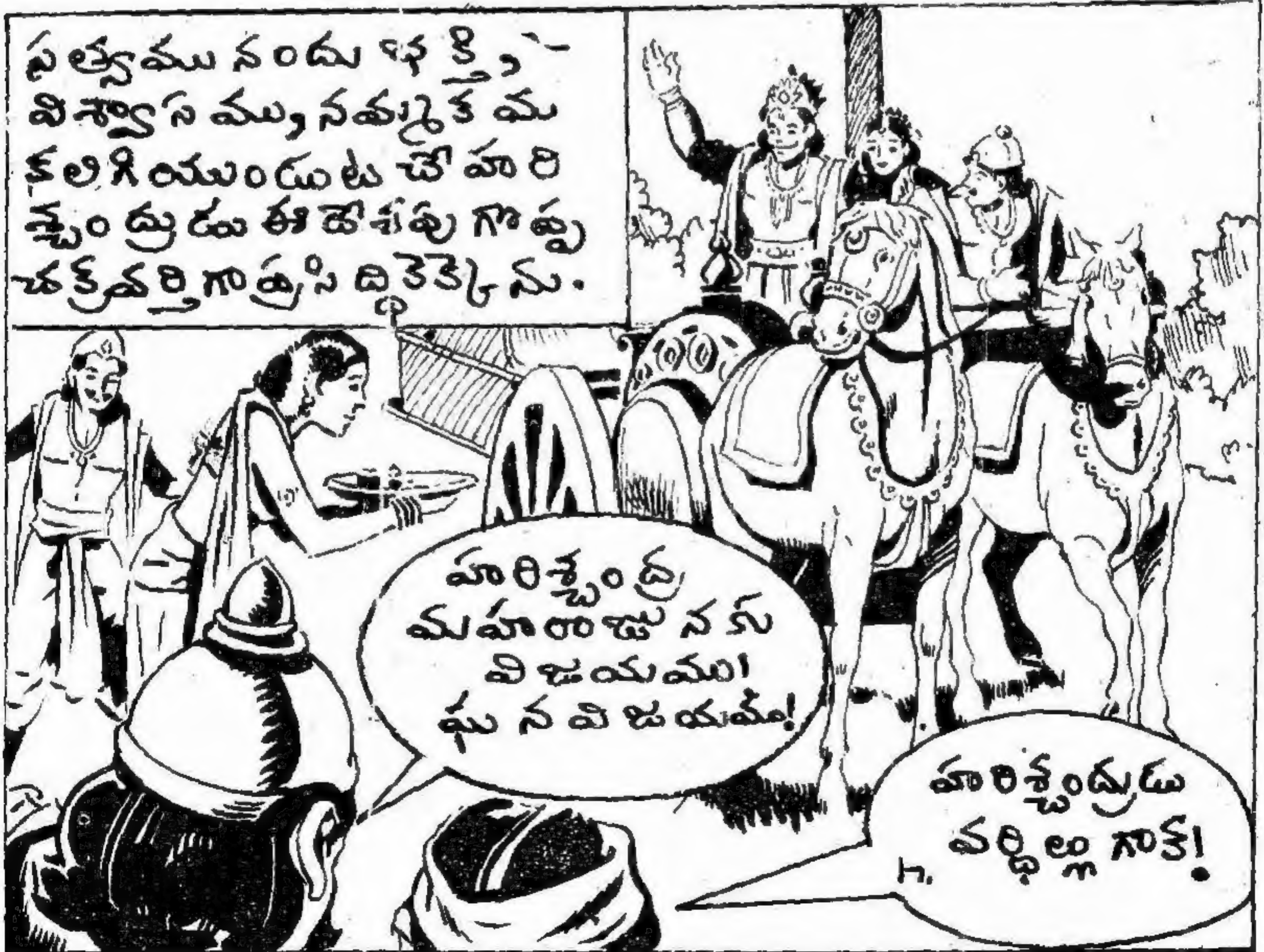

హరిశ్చంద్రుడు, తారామతి, రామేశ్వరుడు
అమితానందముతో, సుఖసంతోషములతో
అయోధ్యకు తిరిగి వచ్చిరి.

సత్యము నందు భక్తి,
విశ్వాసము, నమ్మకము
కలిగియుండుటచే హరి
శ్చంద్రుడు ఈ దేశపు గొప్ప
చక్రవర్తిగా ప్రసిద్ధి కెక్కినాడు.

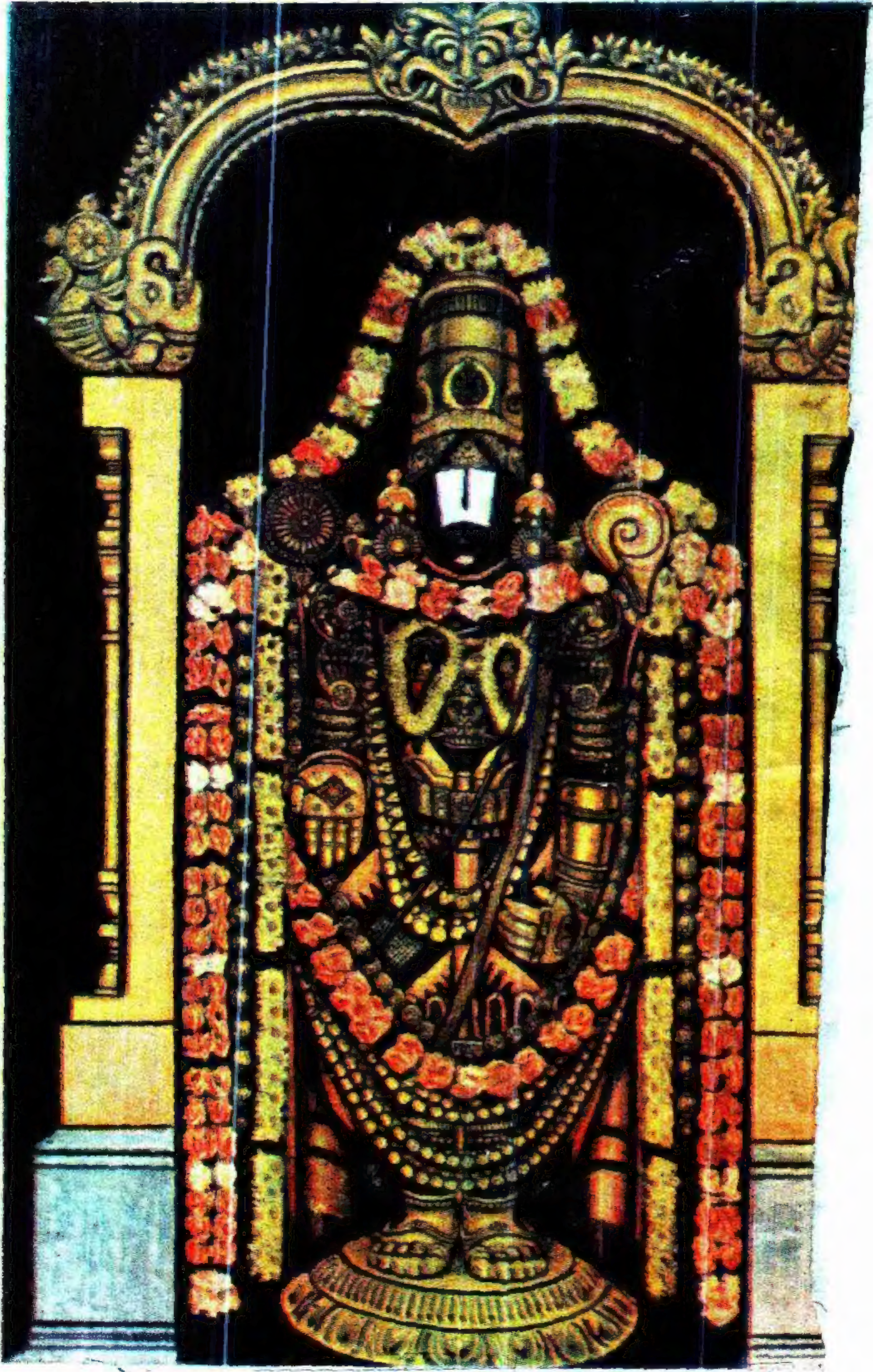

హరిశ్చంద్ర
మహారాజునకు
విజయము!
ఘనవిజయము!

హరిశ్చంద్రుడు
వర్ధిల్లుగాక!

1. 'ప్రార్థన'ను ఉదయమున ప్రథమ కార్యక్రమముగాను, సాయంసమయమున అంత్య కార్యక్రమముగాను పాటించుము.
2. ప్రతివారితోను మంచిగా యుండుము. ఇతరులను నొప్పించు పదములను మాట్లాడవద్దు; ఇతరులకు కీడుచేయ ప్రయత్నించవద్దు.
3. మీ కోపమును చంపుకొనుము— అదే మీ భయంకర శత్రువు. సహనమును కలిగియుండి, ఎల్లప్పుడు చిరునవ్వుతో యుండుము.
4. ఎల్లప్పుడు సత్యమునే పలుకుము. "సత్యమే దేవుడు".
5. మీ విధిని నమ్రతతో హృదయపూర్వకముగా నిర్వర్తించుము. "విధియే దేవుడు".
6. దానబుద్ధి కలిగియుండుము. ఆభాగ్యులకు సహాయముచేయుము. బీదవారి యందు దయ మరియు కృప కలిగియుండుము.
7. ఇతరులతో శత్రుత్వము సృష్టించుకోవలదు.
8. జీవనమున నమ్రత కలిగియుండుము; గర్వము కలిగి యుండరాదు. ఇతరులను కించపరచ ప్రయత్నించవద్దు.
9. మితముగా మాట్లాడుము; మితముగా భుజించుము; ప్రతి విషయములోను మితముగా యుండుట మంచిది.
10. పరిశుభ్రముగా నుండుము. దైవత్వము తదుపరిది పరిశుభ్రతయే.
1. జీవనమున రెండు విషయములను మరచిపోండి;
 - (1) మీరు ఇతరులకు చేసిన దానము.
 - (2) ఇతరులు మీకు చేసిన హాని.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల

యువవికాస్